

Evaluační zpráva lokality Větrní

Demografické informační centrum, o.s.

Praha, září 2012

Evaluace byla zpracována v rámci projektu „Evaluace v lokálních partnerstvích v lokalitách z roku 2011“ pro Úřad vlády České republiky, Odbor pro sociální začleňování v romských lokalitách (Agentura).

Demografické informační centrum, o.s., 2012

Obsah

1. Úvod.....	4
2. Zadání a cíle evaluace	5
3. Metody a postupy, sběr dat.....	6
4. Kvalita situační analýzy a výběru lokálního konzultanta.....	8
4.1. Situační analýza.....	8
4.1.1. Načasování situační analýzy.....	8
4.1.2. Soulad problémů identifikovaných situační analýzou a lokálním partnerstvím.....	8
4.1.3. Hodnocení situační analýzy z pohledu lokálního konzultanta	10
4.2. Lokální konzultant.....	11
5. Zhodnocení procesu přihlášení a výběru obce ke spolupráci s Agenturou	13
5.1. Přihlášení města ke spolupráci s Agenturou.....	13
5.2. Očekávání města od spolupráce s Agenturou.....	13
6. Založení lokálního partnerství a zhodnocení jeho potenciálu, spolupráce s partnery	16
6.1. Lokální partnerství	16
6.2. Pracovní skupiny	18
6.3. Hodnocení lokálního partnerství a pracovních skupin z pohledu jejich členů	20
7. Proces a kvalita strategického plánování.....	22
7.1. Proces strategického plánování	22
8. Analýza zacílení chystaných projektů a opatření	25
8.1. Realizované projekty a opatření	25
8.2. Předkládané projekty a opatření	25
8.3. Plánované projekty a opatření	25
9. Zhodnocení činnosti institucí v obci v oblasti sociální integrace a jejich vliv na účinnost působení Agentury v místě	29
9.1. Činnosti institucí v oblasti bydlení.....	29
9.2. Činnosti institucí v oblasti zaměstnanosti	30
9.3. Činnosti institucí v oblasti sociálních služeb a volnočasových aktivit.....	30
9.4. Činnost institucí v oblasti vzdělávání.....	31
9.5. Činnosti institucí v oblasti bezpečnosti	32
10. Vyhodnocení vlivu působení Agentury na klíčová rozhodnutí a přístupy vedení obce v oblasti sociálních (integračních) politik	34
11. Zhodnocení potřebnosti a vhodnosti opatření z pohledu obyvatel lokality a obce, priority pro činnost Agentury do budoucna.....	36
12. Hodnocení dosavadní spolupráce s Agenturou z pohledu členů lokálního partnerství	40
13. Případová studie - zavádění asistenta pedagoga na Základní škole Větrní	43

13.1. Výchozí situace při vstupu Agentury do obce Větrní.....	43
13.2. Podnikané kroky v rámci lokálního partnerství.....	44
13.3. Současné postoje a poznatky lokálních partnerů k této problematice	45
13.4. Hodnocení snah Agentury o zavedení tohoto opatření a výhledy od budoucna.....	47
14. Závěry a doporučení.....	48

1. Úvod

Tato zpráva předkládá výsledky *evaluační analýzy lokality Větrní*, zpracované v rámci projektu *Evaluace v lokálních partnerstvích v lokalitách z roku 2011*. Zadavatelem evaluace je Úřad vlády České republiky, Odbor pro sociální začleňování v romských lokalitách (Agentura). Projekt realizovalo občanské sdružení Demografické informační centrum (DIC) v období květen – srpen 2012.

Předkládaná evaluační zpráva představuje pouze dílčí koncept evaluace dané lokality. Kromě této, především popisné zprávy, kde jsou do detailů popsány jednotlivé procesy a reflexe těchto procesů ze strany relevantních aktérů, jsou představeny hlavní analytické závěry v souhrnné zprávě, kde jsou zohledněna dosažená zjištění ze všech 17 lokalit, kde byly evaluace naší organizací realizovány. Souhrnná zpráva tak představuje v pravém smyslu syntézu analytických přístupů.

V rámci předkládané zprávy jsme se tak zaměřili, prostřednictvím kombinace různých výzkumných metod, na ucelený popis působení Agentury v dané lokalitě od procesu výběru, přes uplatnění jednotlivých metod definovaných v rámci intervenčního cyklu Agentury pro sociální začleňování (ASZ) až po vyhodnocení dosavadních výsledků působení ASZ.

Sběr dat a evaluace jednotlivých lokalit byly vypracovávány v polovině roku 2012, v evaluační zprávě je tak reflektována spolupráce ASZ s lokalitou do června roku 2012. Projekty a další aktivity, které byly započaty nebo realizovány po tomto období, již nejsou ve zprávě z pochopitelných důvodů začleněny.

Obec Větrní leží v Jihočeském kraji a z hlediska správního spadá pod obec s rozšířenou působností Český Krumlov. Ve Větrní žijí 4 tisíce obyvatel, z nichž je dle odhadů 350-400 Romů. Sociálně znevýhodnění obyvatelé, kteří jsou z drtivé většiny Romové, obývají dolní část obce. Lokalita je převážně tvořena bytovými domy v Rožmberské ulici, na níž navazuje ulice Šumavská, kde se nachází ubytovna pro sociálně slabé obyvatele. Tato lokalita je od zbylé části obce jasně prostorově oddělena. Kromě prostorového vyloučení lze ve Větrní hovořit i o tzv. rozdělení symbolickém („horní“ a „dolní“ Větrní, resp. „ti dole“ a „ti nahoře“), vnímaném obyvateli obou částí obce (Situční analýza Větrní, 2011).

Agentura pro sociální začleňování začala ve Větrní působit v srpnu roku 2011. Po celou dobu spolupráce až doposud působí ve městě jeden lokální konzultant. V době konání evaluace (stav k červnu 2012) byla vytvořena pracovní verze strategického plánu, k jejímu schválení v rámci lokálního partnerství prozatím nedošlo.

2. Zadání a cíle evaluace

K optimálnímu naplnění zadání by bylo potřeba provést evaluační studii za podstatně delší časové období, nicméně v rámci možností se podařilo zadání splnit s tím, že jsme se podrobně zaměřili na působení Agentury pro sociální začleňování (ASZ) od založení lokálního partnerství, proces strategického plánování, projektového poradenství, až po realizaci projektů, a zhodnotí relevanci, efektivnost, užitečnost a udržitelnost dopadů působení ASZ. V rámci evaluace jsme se zaměřili na téma zavádění asistenta pedagoga na Základní škole Větrní, které bylo podrobněji rozpracováno v rámci případové studie. Toto téma bylo zároveň odsouhlaseno ze strany ASZ na kontrolním dni. Dále jsme se zaměřili na klíčová rozhodnutí vedení obce a orgánů veřejné správy v oblasti sociální integrace v období 2011 – 2012.

Základními cíli evaluace přitom bylo:

- a) otestovat efektivnost metod práce Agentury a zavádění jednotlivých opatření a poskytnout podklady pro případnou změnu a přizpůsobení metod a procesů Agentury na celkové i lokální úrovni,
- b) změřit adekvátnost sociálních (integračních) politik v obci a zjistit, zda partneři Agentury (především obec, jakožto hlavní partner Agentury, ale i další orgány veřejné správy a nevládní neziskové organizace) adekvátně reagovali na aktivitu Agentury a vhodně spolupracovali v procesu sociálního začleňování.

Díličí výsledky jsou předkládány v rámci této evaluační zprávy. Avšak některé oblasti především cíle a) budou podrobněji evaluovány v souhrnné evaluační zprávě, která se zaměří na srovnání efektivity metod ASZ mezi jednotlivými lokalitami, včetně referenčních lokalit, kde ASZ nepůsobí.

Naplňování cíle a) v předkládané díličí evaluační zprávě je podrobně popsáno v rámci kapitol 5, 7, 9 a 10 evaluační zprávy, kde jsou detailně rozpracovány jednotlivé metody, fáze intervenčního cyklu. Hodnocení je přitom do značné míry subjektivní, postaveno na základě výpovědí klíčových aktérů, existujících dokumentů a případných výstupů aktivit naplánovaných ve strategickém plánu.

Naplňování cíle b) je pak popsáno podrobněji v kapitolách 6, 8 a 11 evaluační zprávy, avšak částečně je tento cíl evaluace rozpracováván i v dalších kapitolách předkládané zprávy.

3. Metody a postupy, sběr dat

Předkládaná zpráva tvoří společně se závěrečnou, souhrnnou zprávou ucelený evaluační systém. V následující zprávě tak přinášíme především popis působení ASZ v lokalitě s hodnocením postaveným na výpovědích klíčových aktérů a zohlednění informací z dalších písemných zdrojů. Jedná se především o koncept formativní evaluace, kdy jsou vyhodnocovány dosavadní postupy a výsledky s cílem optimalizovat působení ASZ v dalším období. Vzhledem ke skutečnosti, že v lokalitách, kde se působí teprve od roku 2011, nebyly dosud realizovány podstatné fáze stanoveného intervenčního cyklu (strategický plán, implementace opatření apod.), nebyl použit koncept sumativní evaluace.

Evaluační zpráva za danou lokalitu, ve které působí Agentura pro sociální začleňování, je založena na následujících metodických postupech a datových zdrojích:

a) Analýza relevantních dokumentů

Analýza dokumentů je využita ke zmapování aktivit započatých po vstupu ASZ do lokality. Byly analyzovány všechny dostupné dokumenty poskytnuté zadavatelem evaluace, především zápisy lokálního partnerství a pracovních skupin, výstupy lokálního partnerství a pracovních skupin (např. SWOT analýza), strategické dokumenty (s důrazem na strategický plán lokálního partnerství, ale také ostatní dostupné strategické dokumenty, které byly dostupné), výstupy jednání rady města, zastupitelstva, situační analýza, tiskové zprávy apod.

Tato analýza představuje základní pilíř evaluace, protože většina opatření nemůže mít relevantní dopad na statistická data vypovídající o kvalitě života. Řada opatření je stále v procesu či teprve na jeho počátku a právě fungování celého procesu, jeho dynamika, komplexnost zapojení stakeholderů apod. představuje měřitelnou efektivitu působení ASZ.

b) Hlubkové rozhovory

První rovinou kvalitativního výzkumu bylo expertní šetření, kdy byly formou polostrukturovaných rozhovorů osloveni vybraní **členové lokálního partnerství** (zástupci obce, organizací působících v obci i klíčoví poskytovatelé sociálních služeb). Měřítkem relevance výběru dotázaných přitom byla oblast jejich působení a zároveň účast / aktivita v rámci lokálního partnerství. Následná analýza tedy vychází z hodnocení významných aktérů a jejich interpretace působení Agentury v místě, které osobně dobře znají a v němž je soustředěna jejich profesní činnost.

Hlubkové rozhovory v obci Větrní byly provedeny s 6 respondenty.

Samostatný rozhovor byl veden s lokálním konzultantem působícím v obci.

Druhou rovinou byly rozhovory s **představiteli cílových skupin opatření (tj. s osobami v situaci sociálního vyloučení)**. Cílem těchto rozhovorů bylo zhodnocení relevance realizovaných a

zamýšlených opatření vzhledem k deklarovaným potřebám, ale také to, zda jsou pozorovány nějaké posuny v oblasti sociální integrace v dané obci.

V obci Větrní byly provedeny 4 hloubkové rozhovory, kterých se účastnilo 6 informátorů.

pohlaví	věk	vzdělání	ek. aktivita
muž	50 let	základní	příležitostné přivýdělky
muž	46 let	základní	příležitostné přivýdělky
muž	28 let	vyučen	příležitostné přivýdělky
muž	35 let	vyučen	podnikající
žena	34 let	základní	rodičovská dovolená
žena	28 let	základní	rodičovská dovolená

4. Kvalita situační analýzy a výběru lokálního konzultanta

4.1. Situační analýza

4.1.1. Načasování situační analýzy

Situační analýza lokality Větrní byla zpracována Demografickým informačním centrem, o.s. v období červenec až září 2011, tedy téměř souběžně se zahájením činnosti Agentury ve městě, resp. práce na situační analýze započaly měsíc před vstupem Agentury do lokality. Terénní kvalitativní šetření ve městě bylo ukončeno ještě před konáním prvního setkání lokálního partnerství. Výstup ze situační analýzy dostala Agentura pro sociální začleňování v termínu v souladu se zadáním, a to v polovině října 2011. Výsledky byly lokálnímu partnerství vzápětí prezentovány na nadcházejícím, v pořadí druhém setkání dne 19. 10. 2011.

4.1.2. Soulad problémů identifikovaných situační analýzou a lokálním partnerstvím

Při porovnání obsahové stránky analýzy s problémy, na které se Agentura a lokální partnerství v lokalitě zaměřuje, je možné konstatovat, že **analýza tematicky pokrývá všechny stěžejní oblasti** – kromě sociodemografické analýzy obce se zaměřuje na téma bydlení a stěhování, vzdělávání a školství, ekonomické situace a zaměstnanosti, na téma sociálně patologických jevů, kriminality a bezpečnosti i na sociální služby a volnočasové aktivity. Vedle toho je zpracováno též téma vztahů mezi obyvateli a sociálního klimatu v lokalitě, které je pro pochopení integračních politik v obci Větrní neméně důležité. Z toho vyplývající identifikovaná ohniska problémů pokrývají všechny problémové oblasti řešení v rámci činnosti lokálního partnerství.

Návrhy možných řešení jsou v závěru situační analýzy vypracovány stručně a obecně, jedná se nicméně o logické vyústění zjištění obsažených v předchozích částech analýzy. V zásadě se však tyto **návrhy kryjí s řešeními**, která se snaží lokální partnerství ve městě uplatňovat. Jedná se o následující doporučení a jejich aplikaci v rámci činnosti lokálního partnerství:

Návrh řešení	Aplikace v praxi
podpora působení profesionálního poskytovatele registrovaných sociálních služeb	do LP zapojeny neziskové organizace z Českého Krumlova CPDM, KoCeRo a ICOS; prostřednictvím plánovaného CSVS* mělo dojít k rozvoji sociálních služeb v obci
zřízení nízkoprahového zařízení	prostřednictvím plánovaného CSVS* mělo být vybudováno NZDM obsaženo ve SWOT analýze i strategickém plánu
rozvoj dalších volnočasových aktivit pro děti a mládež	obsaženo ve SWOT analýze a první pracovní verzi strategického plánu; snaha obce o vybudování hřiště
rozšíření nabídky veřejně prospěšných prací	zavedení funkce domovníka v rámci výkonu VS nebo VPP (jedna z priorit ve strategickém plánu)
zavedení veřejné služby	veřejná služba byla zavedena v květnu 2012; obsaženo ve SWOT analýze i strategickém plánu
zřízení pozice asistenta pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním	dlouhodobě diskutované a plánované opatření; obsaženo ve SWOT analýze i strategickém plánu
organizované doučovací aktivity v domácím prostředí	v rámci lokálního partnerství prozatím nebylo diskutováno
podpora předškolního vzdělávání	obsaženo ve SWOT analýze a první pracovní verzi strategického plánu
podpora dětí ze SVL k pokračování ve středním vzdělání	obsaženo ve SWOT analýze
blíže se zaměřit na fungování soukromých ubytoven, změna proplácení nájemného v ubytovnách	jeden z nejpálčivějších problémů obce; plánováno vypracování tematické analýzy; obsaženo v první pracovní verzi strategického plánu
změna systému přidělování obecních bytů	jedna z priorit ve strategickém plánu

*CSVS – Centrum sociálních a volnočasových služeb

V návrzích řešení v situační analýze naopak **není obsaženo téma bezpečnosti**. V pracovní verzi strategického plánu je jednou z priorit Plán prevence kriminality, na kterém se v současné době pracuje.

Lokální partneři hodnotí situační analýzu kladně, pokrývá dle jejich názoru všechna klíčová témata a identifikované problémy odpovídají realitě. Některá **dílicí témata by nicméně dle některých názorů mohla být rozpracována podrobněji**, konkrétní preference se přitom odlišovaly v závislosti na převažující oblasti zájmu daného respondenta.

„Jako podklad ta analýza, myslím, že je dobrá ... jako vstupní nějaký materiál, který možná má určité mouchy potom z pohledu dalšího, kdy se člověk tím zabývá dál, tak možná v určitých detailech, ale jako podklad to pokládám za naprosto relevantní a dobrý materiál, s kterým se dá pracovat dál.“

Se situační analýzou bylo v rámci lokálního partnerství a při přípravě strategického plánu pracováno. Analýza v počáteční fázi fungovala též jako dobrý podpůrný materiál při diskuzích a uvědomování si problémů v obci.

„Ta analýza konečně otevřela a dala na stůl ty problémy, který tam fakt jsou reálný, a obec je nějakým způsobem pořád obcházela nebo o nich nemluvila veřejně. ... Pracovali jsme s ní hodně. Když jsme se vůbec bavili o těch prioritách a opatřeních jako takových, tak jsme vycházeli z analýzy a vracíme se k ní a byla dobrým podkladem.“

4.1.3. Hodnocení situační analýzy z pohledu lokálního konzultanta

Z pohledu lokálního konzultanta je situační analýza cenným a **přínosným materiálem**, který slouží jako **dobrý podklad pro jednání lokálního partnerství**. V případech, kdy se lokální partnerství ve svých diskuzích vrací na počátek zahájení spolupráce s Agenturou, je situační analýza užitečná k doložení počátečního stavu a problémů, které je v lokalitě třeba řešit.

Analýza **reflektuje důležité problémy v lokalitě** způsobem odpovídajícím realitě a tematicky pokrývá všechna klíčová témata, na která se Agentura při své činnosti zaměřuje. Chybné interpretace v analýze obsaženy nejsou. V některých případech jsou však zajímavá témata jen stručně pojednána a **nejsou analyzována více do hloubky** spolu s doložením konkrétních dat, což by lokálnímu konzultantovi při jeho práci výrazně pomohlo. Konkrétně lze uvést příklad soukromých ubytoven a proplácení nákladů na ubytování v nich, což je v analýze jen stručně nastíněno. Soukromé ubytovny a jejich fungování přitom představují v obci Větrní jeden z klíčových problémů, ovšem dostupných informací je prozatím poměrně málo a Agentura i obce se k nim ze své pozice obtížně dostávají. Z uvedených důvodů je plánováno na toto téma nechat vypracovat samostatnou tematickou analýzu externím subjektem.

Lokální konzultant dále v analýze **postrádá data týkající se přímo sekundární cílové skupiny**, která by mu pomohla při zpracování konkrétních projektových záměrů a která si proto musí zjišťovat sám. Zároveň **postrádá podrobnější informace, které by přinesly hlubší vhled do sociálně vyloučené lokality**, například o kriminogenních procesech v lokalitě nebo o způsobu života rodin a jejich vzájemné kooperaci, příbuzenských vazbách, strukturách domácností či kvalitě bydlení.

Návrhy možných řešení jsou v analýze obsaženy velmi obecně, což však z pohledu lokálního konzultanta odpovídá poměrně krátké době, která byla na zmapování situace v obci vyhrazena. Přesto analýza **funguje jako dobrý podpůrný materiál pro jeho práci**, a to i při přípravě strategického plánu. V rámci lokálního partnerství bylo diskuzím nad situační analýzou věnováno poměrně hodně pozornosti v počáteční fázi, s postupem času se stala materiálem sloužícím k případnému doložení konkrétních informací. Situační analýza je zároveň cenná v tom, že **prostřednictvím externího subjektu** (realizátora analýzy) **otevřeně upozornila na problémy obce**, o nichž se do té doby sice vědělo, ale nemluvilo.

Obecně hodnotí lokální konzultant situační analýzu jako užitečný nástroj pro práci Agentury v lokalitě, **změnil by však její načasování** tak, aby byla konzultantovi **k dispozici již při jeho vstupu**

do lokality a on tak nemusel zjišťovat některé věci paralelně s výzkumníky. Zároveň by doporučoval **důkladněji propracovat kvalitativní výzkum**, což by však bylo možné pouze za předpokladu většího času a prostoru na výzkumnickou práci.

4.2. Lokální konzultant

V obci Větrní působí od počátku zahájení spolupráce s Agenturou až doposud stejný lokální konzultant. **Dotázaní partneři hodnotí tohoto konzultanta velice pozitivně**, většina respondentů ve vztahu k jeho práci nezmínila žádná negativa. Oceňují na něm zejména:

- zodpovědný přístup k práci
- širokou škálu znalostí a odborných kompetencí, orientaci v problematice
- zájem o problematiku
- dobré vyjednávací schopnosti
- bezchybnou přípravu a organizaci jednání lokálního partnerství a pracovních skupin
- trpělivost při práci, vysvětlování problémů a předkládání argumentů k návrhům jejich řešení

Někteří z lokálních partnerů připomněli při hodnocení lokálního konzultanta absenci konkrétních výsledků a posunů lokálního partnerství k původně zamýšleným cílům, tyto prozatímní neúspěchy však nikdo z nich nespojuje s nedostatky v práci lokálního konzultanta, ale s obtížnou spoluprací s obcí a neochotou jejích zástupců navrhovaná opatření přijímat. Právě ve vztahu k těmto obtížím je vyzdvihována velká trpělivost lokálního konzultanta **opakovaně problémy vysvětlovat** a přesvědčovat členy lokálního partnerství o nutnosti jejich řešení.

Jediné zásadnější připomínky směrem k práci lokálního konzultanta zmíněné jedním z dotazovaných zástupců obce se týkají požadavku na **poskytování informací o vypisovaných grantech a projektech s větším časovým předstihem** a též požadavku na **větší zohledňování místních podmínek** při navrhovaných opatřeních. Dle jedné z výpovědí se totiž v několika případech obec dozvěděla od lokálního konzultanta o vypsání projektu pouze několik týdnů před termínem podání žádostí a z důvodu značné časové vyčerpání zástupců obce dalšími povinnostmi pro ně nebylo nemožné v takto krátkém časovém horizontu žádost o dotaci vypracovat. Dotazovaný zástupce se také domnívá, že se v některých případech lokální konzultant snaží **aplikovat na obec Větrní univerzální metodiku Agentury bez zohlednění místních podmínek a možností obce**, zejména se zřetelem k jejím omezeným personálním kapacitám.

K autentickému popsání reflexe práce lokálního konzultanta v lokalitě předkládáme v následující tabulce přesné znění některých citací z rozhovorů s lokálními partnery:

<i>„Kloubouk dolů před činností pana [jméno lokálního konzultanta] ... Já si osobně myslím, že je to člověk, který je na patřičném místě, dělá tu svoji práci zodpovědně ... věnuje tomu plno času.“</i>
--

„Myslím, že k tomu přistupuje zodpovědně. ty pracovní skupiny byly připraveny vždycky perfektně ... vyjednávací schopnosti má v každém případě.“

„Jeho přístup jako hodnotím dobře. ... Jediný problém vidím prostě v tom, že on tu není jakoby pořádky kdykoli k dispozici.... Ale jinak jako co se týká komunikace s ním nebo takhle, to není problém, to hodnotím dobře.“

„Já za sebe mohu mluvit jenom o pozitivěch, protože je to člověk, který má za prvé kompetence, za druhý má evidentně zájem o tu problematiku, o to nastavovat nějaká smysluplná opatření ... takže já ho hodnotím jako obrovský přínos, protože vstoupil do té obce, kde se nic takového nikdy neřešilo, což je jednoznačně jeho přínos.“

„Já si myslím, že přináší neuvěřitelné množství (třeba pro mě) nových a dobrých věcí do toho partnerství jako takového, takže si myslím, že to je úplně skvělé. ... je obrovská škála věcí, který ten konzultant opravdu musí umět, znát a dokázat jakoby předat ostatním, takže já si myslím, že to jeho penzum je opravdu obrovský.“

„Kladem je ta trpělivost ... tahle metoda toho fakt vysvětlování a přesvědčování povede k tomu, že si to možná ti politici líp uvědomí a někam že to bude směřovat. Takže já bych to hodnotil hodně pozitivně“.

Shrnutí

- situační analýza reflektuje důležité problémy v lokalitě způsobem odpovídajícím realitě a tematicky pokrývá všechna klíčová témata, na která se Agentura a lokální partnerství při své činnosti zaměřuje
- některá dílčí témata by nicméně mohla být rozpracována podrobněji, spolu s doložením konkrétních dat
- lokální konzultant v analýze postrádá data týkající se přímo sekundární cílové skupiny a podrobnější informace, které by přinesly hlubší vhled do sociálně vyloučené lokality
- chybné údaje ani interpretace analýza neobsahuje
- návrhy možných řešení obsažené v situační analýze se v zásadě se kryjí s řešeními, která se snaží lokální partnerství ve městě v praxi uplatňovat
- se situační analýzou bylo v rámci lokálního partnerství a při přípravě strategického plánu pracováno
- lokálního konzultanta hodnotí dotázaní partneři velice pozitivně, většina ve vztahu k jeho práci nezmínila žádná negativa
- oceňovány jsou především jeho vysoké odborné a profesní kvality, zodpovědný přístup k práci, zájem o problematiku, dobré vyjednávací schopnosti a trpělivost
- ve vztahu k práci lokálního konzultanta zazněl požadavek na poskytování informací o vypisovaných grantech a projektech obcí s větším časovým předstihem a požadavek na větší zohledňování místních podmínek při navrhovaných opatřeních

5. Zhodnocení procesu přihlášení a výběru obce ke spolupráci s Agenturou

5.1. Přihlášení města ke spolupráci s Agenturou

Město Větrní se o spolupráci s Agenturou ucházelo poprvé v roce 2011, tj. vybráno bylo hned **na první pokus. Přihlášení obce iniciovalo jeho nejvyšší vedení**, tedy starosta a místostarosta, za výrazné **podpory romského koordinátora** z Krajského úřadu Jihočeského kraje (doporučení krajského koordinátora romských poradců bylo také součástí přihlášky obce Větrní, jako bodované hodnotící kritérium). Vzhledem k poloze obce v těsné blízkosti města Český Krumlov jako spádové obce s rozšířenou působností a tedy i logické vazbě těchto dvou měst bylo **původním záměrem Větrní navázat spolupráci s Agenturou společně s Českým Krumlovem**. Obě obce řeší v oblasti sociálně vyloučených obyvatel obdobné problémy (ovšem Větrní s větší intenzitou) a zároveň dochází k poměrně intenzivní migraci obyvatel mezi těmito dvěma městy (v minulosti především z důvodu pracovních příležitostí, dnes spíše z bytových důvodů), přičemž obyvatelé těchto měst jsou nezdědka příbuzensky propojení. Z uvedených důvodů představitelé Větrní a Českého Krumlova navázali mezi sebou intenzivní komunikaci a následně i společná jednání s Agenturou, kde otevřeně deklarovali zájem o zahájení spolupráce při vzájemné spoluúčasti obou měst. Podání původně zamýšlené společné přihlášky se však vzhledem k nastaveným pravidlům Agentury ukázalo jako nereálné, přesto se obě města rozhodla přihlášku samostatně vypracovat a podat v naději, že budou obě úspěšná. Město Český Krumlov však ke spolupráci s Agenturou vybráno nebylo. V průběhu následující spolupráce Agentury s obcí Větrní se tento neúspěch Českého Krumlova při řešení některých otázek ukázal jako „poměrně nešťastný“, tím spíše, že řada organizací zapojených do lokálního partnerství sídlí v Českém Krumlově.

Ve snaze o zapojení města do spolupráce s Agenturou panovala shoda i v rámci zastupitelstva města, **tj. neozývaly se hlasy proti podání přihlášky a zahájení spolupráce**. Po zahájení spolupráce s Agenturou se však začaly objevovat negativní odezvy z řad široké veřejnosti, která si z důvodu nedostatku počátečních informací tuto spolupráci nesprávně vyložila s tím, že vlivem působení Agentury se bude v obci komunita sociálně vyloučených obyvatel rozšiřovat. Zároveň veřejnost negativně vnímala snahu města zaměřenou v rámci lokálního partnerství primárně na pomoc obyvatelům sociálně vyloučených lokalit „*vy se staráte o Romy a co se staráte o mě, když jsem přišel o práci? ... postarejte se taky o nás.*“

5.2. Očekávání města od spolupráce s Agenturou

Hlavní deklarovanou motivací obce Větrní k zahájení spolupráce s Agenturou byly zvyšující se počty nově příchozích Romů, kteří se do obce stěhují na **soukromé ubytovny**, což s sebou přináší řadu problémů. Obec si tedy od Agentury v počátcích slibovala **pomoc při zastavení této migrace** jako

dosud neřešitelného problému. V Dotazníku pro uchazeče do výběru nových lokalit Agentury od roku 2011 byla očekávání od spolupráce s Agenturou nicméně formulována podstatně obecněji a širěji:

*„Očekáváme zahájení dlouhodobé spolupráce s agenturou, která přinese **konkrétní náměty a postupy k řešení situace** v sociálně vyloučených lokalitách obce Větrní v návaznosti na sousedící město Český Krumlov.*

*Předpokládáme **využití všech zkušeností**, které agentura získala v dosavadních oblastech svého působení a jejich **předání místním orgánům** tak, aby v budoucnu byly schopné je uplatňovat a dále rozvíjet podle místních podmínek.*

*Očekáváme **vznik profesionální situační analýzy** s výstupy, které umožní **vytvořit lokální partnerství** pro uplatňování strategie sociálního začleňování a **systémově propracovaného akčního plánu** s vzájemně na sebe navazujícími opatřeními v oblastech sociálních služeb, podpoře zaměstnanosti, vzdělávání, využití volného času, zdraví, bydlení a bezpečnosti.*

*Chceme klást zvýšený **důraz na výchovné působení na děti a mládež** a na **prevenci proti společensky nebezpečným jevům**, jako je rasová nesnášenlivost, obchod s drogami a jejich užívání, zločinnost, gamblerství a ostatní druhy závislosti.“*

Obdobná očekávání, jako výše uvedená, deklarovali též respondenti z řad ostatních lokálních partnerů.

V sekci Budoucí spolupráce s Agenturou byla ve všech bodech dotazníku přislíbena součinnost, a to včetně podílu na financování navržených opatření s poznámkou „*pokud budou navrhovaná opatření ve finančních možnostech obce Větrní a budou schválena zastupitelskými orgány obce*“.

Konkrétní podobu spolupráce s Agenturou si město **na počátku nedovedlo představit a nedisponovalo ani praktickými zkušenostmi** v této oblasti. O metodách a náplni práce Agentury se zástupci města před podáním přihlášky informovali z médií, dle svých deklarací ovšem pouze z části. Konkrétnější informace o průběhu spolupráce získali od pracovníků Agentury až po zahájení spolupráce ve městě.

Zároveň se město nedomnívalo, že bude pro pracovníky úřadu spolupráce s Agenturou výrazně časově náročná. Bylo tak zaskočeno rozsahem agendy a povinností, z nichž jsou některé z jejich pohledu pro takto malé město s omezenými personálními i finančními zdroji (vzhledem k počtu obyvatel i personálním kapacitám úřadu) obtížně splnitelné. Z uvedených důvodů na počátku ani nepočítalo s vyčleněním tzv. „styčného důstojníka“, který bude mít za úřad spolupráci s Agenturou na starosti.

Shrnutí

- původním záměrem Větrní bylo navázat spolupráci s Agenturou společně s Českým Krumlovem, který však ve výběrovém řízení neuspěl; v průběhu následující spolupráce Agentury s obcí Větrní se tento neúspěch Českého Krumlova při řešení některých otázek ukázal jako „poměrně nešťastný“, tím spíše, že řada organizací zapojených do lokálního partnerství sídlí v Českém Krumlově

- přihlášení obce iniciovalo její nejvyšší vedení, tedy starosta a místostarosta; ve snaze o zapojení města do spolupráce s Agenturou panovala shoda i v rámci zastupitelstva města a neozývaly se tak hlasy proti podání přihlášky a zahájení spolupráce
- hlavní motivací obce Větrní k zahájení spolupráce s Agenturou byly zvyšující se počty nově příchozích Romů, kteří se do obce stěhují na soukromé ubytovny, a snaha o zastavení této nežádoucí imigrace
- konkrétní podobu spolupráce s Agenturou si nicméně město na počátku nedovedlo představit a nedisponovalo ani žádnými praktickými zkušenostmi v této oblasti

6. Založení lokálního partnerství a zhodnocení jeho potenciálu, spolupráce s partnery

6.1. Lokální partnerství

Lokální partnerství obce Větrní se skládá ze **12 členů**. Z obce Větrní je do lokálního partnerství zapojeno 5 institucí. Většina členů lokálního partnerství však nesídlí přímo v obci Větrní, ale povětšinou v Českém Krumlově. Jedna instituce, jmenovitě Krajský úřad Jihočeského Kraje, sídlí v Českých Budějovicích. Tato převaha externích institucí je dána především omezenou velikostí obce a z ní vyplývající nižší institucionální záštitou. Naopak ve výrazně větším městě Český Krumlov jako obci s rozšířenou působností sídlí některé úřady, pod jejichž působnost spadá i obec Větrní (např. Úřad práce), a zároveň v něm mají sídlo i nestátní neziskové organizace zaměřující se ve své činnosti rovněž na sociálně vyloučené obyvatele. Uvedené institucionální zastoupení lokálního partnerství Větrní do jisté míry opodstatňuje původní myšlenku Větrní a Českého Krumlova zahájit spolupráci s Agenturou společně.

Místní instituce	Externí instituce
Obec Větrní	Městský úřad Český Krumlov
ZŠ a MŠ Větrní	Úřad práce Český Krumlov
Policie ČR Větrní	Probační a mediační služba Český Krumlov
Lacho Lav	ICOS Český Krumlov, o.s.
Aver drom	CPDM o.p.s
	KoCeRo o.p.s.
	Krajský úřad Jihočeského kraje

Kromě těchto institucí se prvního setkání lokálního partnerství zúčastnili též zástupci Krajského ředitelství Policie Jihočeského kraje a obecně prospěšné společnosti Jihočeská rozvojová, žádné další setkání lokálního partnerství (ani pracovních skupin) však nenavštívili, nelze je proto považovat za jeho členy.

Do lokálního partnerství jsou zapojeny **všechny klíčové instituce**, které byly na počátku osloveny. Žádná nová instituce tedy v průběhu času **nepřibyla, ani z lokálního partnerství oficiálně nevystoupila**. Dle názoru většiny respondentů jsou tedy v lokálním partnerství všichni, kdo by v něm být měli. Mezi dotazovanými se nicméně objevil i názor, že by bylo s nabídkou zapojení do lokálního partnerství vhodné oslovit majitele či zástupce některých významnějších zaměstnavatelů, samozřejmě s vědomím časové vytíženosti těchto soukromých subjektů a nemožnosti jejich ochotu k účasti jakkoli výrazněji ovlivnit. Vhodná by byla též účast majitelů pozemků, o nichž se diskutovalo v souvislosti s investičním projektem na Centrum sociálních a volnočasových služeb, pro které se hledalo vhodné umístění.

Prostřednictvím zapojených institucí se na aktivitách v rámci lokálního partnerství podílelo v průběhu času **celkem 25 osob** s tím, že dalších 8 osob se zúčastnilo pouze jediného setkání lokálního partnerství či některé z pracovních skupin a lze je tedy považovat spíše za hosty nežli za aktivní členy partnerství. Z uvedeného je patrné, že některé z institucí byly v průběhu dosavadní činnosti lokálního partnerství reprezentovány více osobami, přičemž v některých případech se účastnilo setkání více osob z jedné instituce najednou (Obec Větrní, Městský úřad Český Krumlov, ICOS Český Krumlov, o.s.), v některých případech se zástupci jedné instituce spíše (vy)střídali (KoCeRo, o.p.s, CPDM, o.p.s.). Za prakticky všechny instituce jsou v lokálním partnerství zapojeni **nejvýše postavení reprezentanti dané instituce** (např. ředitel, vedoucí).

Agentura začala v obci Větrní působit v srpnu 2011, setkání prvního lokálního partnerství se konalo 12. 9. 2011, tedy zhruba po měsíci od zahájení činnosti v lokalitě. **K ustavení lokálního partnerství došlo z pohledu jeho členů rychle a úspěšně** a bez jakýchkoli organizačních problémů.

Dosud se **lokální partnerství sešlo celkem šestkrát**, z toho dvě setkání se konala v roce 2011 a čtyři v roce 2012. Intervaly mezi jednotlivými setkáními se pohybovaly v rozmezí jednoho až dvou a půl měsíce, jednání tedy byla **organizována poměrně pravidelně**, bez nějaké zásadnější časové prodlevy. Nejkratší interval byl mezi prvním (ustavujícím) a druhým jednáním, na němž byla představena lokální asistence, utvořeny pracovní skupiny a formulovány a diskutovány základní priority i návrhy opatření, nejdelší naopak mezi druhým a třetím jednáním, na kterém byla mimo jiné prezentována příprava strategického plánu v roce 2012.

Zaměříme-li se na míru účasti jednotlivých institucí na setkáních lokálního partnerství, pak lze konstatovat, že nejčastěji, resp. **všech dosud konaných setkání se účastnila Obec Větrní, ICOS Český Krumlov**, který zároveň pro Agenturu vykonává lokální asistenci, a **Krajský úřad Jihočeského kraje**. Na pěti setkáních lokálního partnerství byli přítomni zástupci občanského sdružení Lacho Lav a CPDM o.p.s. a na čtyřech zástupci Základní školy a mateřské školy Větrní. Naopak nejméně často se lokálního partnerství účastnil Úřad práce Český Krumlov a Aver drom, kteří byli přítomni pouze na dvou setkáních.

Na pěti setkáních lokálního partnerství byl za Agenturu pro sociální začleňování přítomen kromě lokálního konzultanta též metodik.

Hlavní agendou projednávanou na jednáních lokálního partnerství bylo stanovení priorit a návrhů řešení problémů v lokalitě v podobě konkrétních opatření a snaha o vypracování a schválení Strategického plánu sociálního začleňování Větrní obsahujícího krátkodobé i dlouhodobé cíle lokálního partnerství. Dle původního plánu byla vytvořena a na 4. jednání lokálního partnerství konaném v únoru 2012 schválena SWOT analýza. Dle harmonogramu aktivit lokálního partnerství na rok 2012 měl být strategický plán vytvořen do jara roku 2012 a k jeho schválení zastupitelstvem mělo dojít v červnu roku 2012, tento záměr se však dosud nepodařilo naplnit (podrobněji viz kapitola 7.1).

Lokální partnerství se na svých setkáních dále věnovalo diskutování a formulování projektových záměrů, z nichž nejvíce pozornosti bylo upřeno na projednávání projektového záměru na vznik Centra sociálních a volnočasových služeb Větrní, které by nabízelo komplexní soubor vzájemně se

doplňujících sociálních služeb a dopomohlo tak k naplnění jednoho z klíčových záměrů lokálního partnerství, kterým je zasíťování lokality sociálními službami.

V rámci činnosti lokálního partnerství byl na jednáních dále podrobněji diskutován plán prevence kriminality a snaha o výstavbu hřiště v sociálně vyloučené lokalitě. V rámci přípravy strategického plánu byla zároveň probírána další konkrétní opatření a priority lokálního partnerství (podrobněji viz dále).

6.2. Pracovní skupiny

Za účelem nalézt řešení konkrétních problémů v lokalitě a tvorby strategického plánu byly v rámci lokálního partnerství vytvořeny tematické pracovní skupiny. Vzhledem k malé velikosti obce Větrní a s tím souvisejícím limitům v personálních kapacitách zapojených institucí byly členové lokálního partnerství rozděleni pouze do **dvou skupin**, které však tematicky pokrývají všechny oblasti řešené v rámci problematiky sociálního vyloučení. Zástupci některých institucí byli zároveň zapojeni do obou pracovních skupin.

- Sociální služby, vzdělávání a bezpečnost (11 institucí)
- Bydlení a zaměstnanost (7 institucí)

V roce 2011 se konala celkem dvě jednání každé z pracovních skupin, v roce 2012 protazím čtyři. **Za dobu působení Agentury ve městě Vejprty se tedy obě pracovní skupiny prozatím sešly celkem šestkrát.**

První schůzky obou pracovních skupin proběhly cca za dva měsíce od prvního setkání lokálního partnerství, a to na začátku listopadu 2011. Intervaly mezi jednotlivými setkáními pracovních skupin se pohybovaly v rozmezí dvou týdnů až dvou měsíců, stejně jako v případě setkání lokálního partnerství tedy i jednání pracovních skupin byla **organizována poměrně pravidelně**, bez nějaké zásadnější časové prodlevy. Dosud poslední setkání pracovních skupin se konalo v květnu, z důvodu obsahové náplně, kterou bylo připomínkování strategického plánu před jeho finalizací, bylo jednání obou pracovních skupin spojeno.

Setkání obou pracovních skupin se vždy konalo ve stejný den, což na jedné straně bylo pro partnery zapojené do obou skupin výhodné z organizačního hlediska (zejména jednalo-li se o partnery sídlící mimo obec Větrní), zároveň to však na ně kladlo zvýšené časové nároky v podobě vyhrazení prakticky celého pracovního dne pouze na tato jednání.

Návštěvnost pracovních skupin daná počtem přítomných osob v průběhu dosavadního působení Agentury v obci Vejprty poměrně výrazně kolísala, a to mezi maximem 16 účastníků (1. setkání) po minimum 4 (3. a 5. setkání) na pracovní skupině Sociální služby, vzdělávání a bezpečnost a maximem 9 (4. setkání) a minimum 4 účastníků (3. setkání) na pracovní skupině Bydlení a zaměstnanost. Obou dosud posledních pracovních skupin, jejichž jednání bylo za účelem připomínkování strategického plánu spojeno, se účastnilo pouze celkem 8 osob.

Z hlediska míry účasti jednotlivých institucí na pracovních skupinách lze konstatovat, že nejčastěji se pracovních skupin účastnilo občanské sdružení Lacho Lav, Krajský úřad Jihočeského kraje a z důvodu zajišťování lokální asistence též ICOS Český Krumlov (přítomen na všech jednáních). Za nejméně časté účastníky pracovních skupin lze naopak označit CPDM o.p.s. a Základní školu a mateřskou školu Větrní (účast pouze 1x). Jak již bylo uvedeno výše, zástupci těchto institucí se nicméně poměrně často účastnili jednání lokálního partnerství, nelze je tedy považovat za neaktivní členy.

Specifická situace nastala v případě Obce Větrní, jejíž zástupci sice byli přítomni na všech setkáních lokálního partnerství, ale pracovních skupin se z časových důvodů příliš často neúčastnili. **Nezřídka se tak stalo, že na jednání pracovních skupin nebyl přítomen žádný zástupce obce**, případně se zúčastnil někdo, kdo nemá danou oblast na úřadě na starosti a nemohl se k ní tedy zodpovědně vyjádřit. Vzhledem ke klíčové a nezastupitelné roli této instituce se tedy v takovýchto případech jednalo o zásadní komplikaci a časové zdržení při projednávání navrhovaných opatření. V poslední době (včetně setkání posledního lokálního partnerství) proto bylo ze strany Agentury intenzivně apelováno na to, aby obec za úřad vyčlenila jednu osobu, tzv. „styčného důstojníka“, která by v rámci lokálního partnerství a strategického plánování spolupracovala s lokálním konzultantem a koordinovala realizaci jednotlivých priorit. Obec to však vzhledem k omezeným personálním a finančním kapacitám úřadu a z toho vyplývající velké časové vytíženosti jednotlivých pracovníků považuje za problém a tuto osobu prozatím „nenašla“, přestože si je vědoma toho, že by vyčlenění jednoho pracovníka na tuto agendu bylo vhodné a přínosné (*„teď nám vychází z posledního lokálního partnerství, že bysme měli mít takzvaného styčného důstojníka mezi Agenturou a obecním úřadem a my respektive nemáme toho člověka možnost najít“*).

Metodik Agentury se účastnil pouze jednoho jednání pracovní skupiny Sociální služby, vzdělávání a bezpečnost a jednoho jednání pracovní skupiny Bydlení a zaměstnanost, v obou případech se jednalo o v pořadí druhé setkání těchto skupin.

Obě pracovní skupiny již od počátku, tedy na svých prvních jednáních, konkrétně diskutovaly **priority a návrhy jednotlivých opatření** dle schváleného harmonogramu lokálního partnerství, a to ve všech stěžejních oblastech, na které se činnost lokálního partnerství zaměřuje, tj. v oblasti vzdělání a volného času, sociálních služeb, bezpečnosti, bydlení a zaměstnanosti. Na prvním jednání bylo v rámci každé oblasti probíráno několik konkrétních opatření a z nich vyplývající úkoly pro další období. Na následujících setkáních pracovních skupin pak byla **vybraná témata a opatření projednávána detailněji** ve snaze nalézt možnosti řešení problémových oblastí a současně lokální partnery blíže seznámit s konkrétními nástroji řešení problematiky sociálního vyloučení (např. princip prostupného bydlení, princip institutu zvláštního příjemce, asistent pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním).

Třetí jednání obou pracovních skupin konané v lednu 2012 bylo věnováno **diskuzi ke SWOT analýze** Větrní a představení připravených podkladů pro sestavení tohoto strategického dokumentu, který, jak již bylo výše uvedeno, byl schválen na nadcházejícím jednání lokálního partnerství v únoru 2012. Na programu dosud posledního, v pořadí šestého jednání pracovních skupin, bylo **připomínkování strategického plánu před jeho finalizací**. Většina opatření zahrnutá v pracovní verzi strategického plánu diskutované na tomto setkání byla formulována již na samém začátku fungování pracovních

skupin, řadě z nich přitom byly v průběhu času (tedy na dalších setkáních) věnovány podrobnější diskuze. Je tedy možné konstatovat, že pracovní skupiny od samého počátku **systematicky pracovaly na strategickém plánování** a formulování opatření pro strategický plán, s vědomím konkrétních priorit a vizí a s cílem jejich postupného naplňování.

6.3. Hodnocení lokálního partnerství a pracovních skupin z pohledu jejich členů

Složení lokálního partnerství hodnotí jeho členové jako **optimální** a **aktivitu zúčastněných** partnerů na jednotlivých jednáních jako **dobrou**. Respondenti však opakovaně zmiňují **klesající zájem některých institucí docházet** na setkávání lokálního partnerství a zejména pracovních skupin, což je dáno jejich nenaplněnými očekáváními ohledně zavádění konkrétních opatření do praxe a umocněno jejich časovou vytížeností a omezenými personálními kapacitami. Týká se to především „externích“ partnerů z Českého Krumlova, kteří jsou logicky na problémech obce Větrná méně zainteresováni a k řešení problémů mají jiný přístup a očekávání než zástupci obce. Nejedná se nicméně o to, že by tyto partneři přestali v rámci lokálního partnerství fungovat úplně a ztratili zájem o řešení problémů v obci, ale snížila se jejich osobní aktivita, která se do určité míry přeměnila spíše na ochotu konzultovat problémy na individuálních schůzkách. Zároveň se dá předpokládat, že v případě dosažení některých konkrétních výstupů lokálního partnerství se jejich zájem může opět aktivizovat.

„Nastavování těch jednotlivých opatření a řešení konkrétních kroků trvá delší dobu, než bysme si představovali, a vzhledem k tomu, že většina těch partnerů není místních, tudíž nejsou až tak, nebo nemusí být až tak zainteresováni jako samozřejmě ty domácí, tak ... je problém v tom, že mnozí partneři ztrácejí trošku energii do [řešení těch věcí] vstupovat aktivně. Proto myslím, že je hrozně důležitý, dvě, tři opatření aby se tam dovedly do reálu, aby začly fungovat, a že pak i ti partneři budou opětovně fungovat trochu aktivněji.“

Zásadním identifikovaným problémem pracovních skupin a obecně i fungování lokálního partnerství je tedy **prozatímní absence konkrétních výstupů a nenaplněná očekávání některých partnerů**, zejména nestátních neziskových organizací z Českého Krumlova, které od lokálního partnerství a svého zapojení do něj očekávaly především rozvoj svého působení v lokalitě. K tomu mělo napomoci především plánované vybudování Centra sociálních a volnočasových služeb, přičemž vzhledem k vývoji v této oblasti (podrobněji viz kapitola 8.3) a tedy nenaplnění původních plánů ztratili někteří partneři motivaci k návštěvě pracovních skupin.

Dle výpovědi lokálních partnerů došlo též k omezení návštěvnosti pracovních skupin ze strany Policie, což má za následek nižší efektivitu řešení problémů z oblasti bezpečnosti a prevence sociopatologických jevů a komplikace při přípravě plánu prevence kriminality.

Dle dotázaných lokálních partnerů se pracovní skupiny **scházejí pravidelně a dostatečně**. Pokud by byla frekvence jejich konání častější, zcela jistě by z jejich pohledu bylo co probírat, ovšem vzhledem k časovým možnostem a vytíženosti jednotlivých účastníků vlastními pracovními povinnostmi by pro ně častější schůzky byly obtížně zvládnutelné. Dle některých názorů se skupiny „scházejí častěji, než

se vyvíjejí konkrétní věci“. Náplň pracovních jednání je připravována předem, v závislosti na aktuální situaci, a o termínu schůzek jsou partneři informováni v **dostatečném časovém předstihu**, s možností se na ně připravit. Zúčastnění partneři jsou na schůzkách aktivní.

Jak již bylo výše uvedeno, na počátku byla na pracovních skupinách probírána široká škála problémů a plánovaných opatření a priorit, což bylo nutné z důvodu nastavení směřování budoucí práce lokálního partnerství, vyjasnění priorit pro strategické plánování, poskytnutí komplexních informací partnerům a upozornění na vzájemnou propojenost jednotlivých problémů. Některým partnerům však tento styl ne úplně vyhovoval („pro některé to bylo únavné“) a nebylo možné se k jednotlivým problémům a opatřením z důvodu jejich početnosti vyjadřovat podrobněji. Následně došlo ke změně v organizaci pracovních skupin, a to směrem od obecného projednávání široké škály problémů ke konkrétnímu diskutování vybraných témat více do hloubky, přičemž dle zapojených partnerů je tento styl práce zajímavější a efektivnější. *„My jsme to před tím řešili tak, že pokud jsme měli skupinu bydlení a zaměstnanost, tak jsme projížděli všechny priority, co se toho týkají. Teď jsme to změnili, že se zaměřujeme vyloženě na konkrétní věc, od A do Z. ... myslím, že ta změna je velmi dobrá a myslím si, že ... i ty partneři se můžou víc vyjádřit k té jedné věci, než když jsme probírali úplně všechno.“*

Shrnutí

- do lokálního partnerství jsou zapojeny všechny klíčové instituce, které byly na počátku osloveny
- většina členů lokálního partnerství sídlí v Českém Krumlově, což do určité míry opodstatňuje původní myšlenku Větrní a Českého Krumlova zahájit spolupráci s Agenturou společně
- dosud se lokální partnerství sešlo celkem šestkrát, stejně jako obě pracovní skupiny; setkávání byla organizována v poměrně pravidelných intervalech a dle partnerů je jejich frekvence dostatečná
- nejčastějšími účastníky setkání lokálního partnerství je Obec Větrní, ICOS Český Krumlov, který zároveň pro Agenturu vykonává lokální asistenci, a Krajský úřad Jihočeského kraje
- v případě pracovních skupin se však nezřídka stalo, že na jednání nebyl přítomen žádný zástupce obce, případně se zúčastnil někdo, kdo nemá danou oblast na úřadě na starosti a nemohl se k ní tedy zodpovědně vyjádřit, což představovalo zásadní komplikaci a časové zdržení při projednávání navrhovaných opatření
- klesající zájem některých institucí (především některých nestátních neziskových organizací) docházet na setkávání lokálního partnerství a zejména pracovních skupin je dán především jejich nenaplněnými očekáváními ohledně zavádění konkrétních opatření do praxe
- pracovní skupiny od samého počátku systematicky pracovaly na strategickém plánování a formulování opatření pro strategický plán, s vědomím konkrétních priorit a vizí a s cílem jejich postupného naplňování
- zásadním identifikovaným problémem pracovních skupin a obecně i fungování lokálního partnerství je prozatímni absence konkrétních výstupů (vyjma zavedení veřejné služby)

7. Proces a kvalita strategického plánování

7.1. Proces strategického plánování

Proces strategického plánování v obci Větrní byl **zahájen bezprostředně po vstupu Agentury do lokality**. Již na ustavujícím jednání lokálního partnerství 12. 9. 2011 byl lokálním konzultantem představen vstupní náhled potřeb a priorit činnosti lokálního partnerství, sestavený z analýzy potřeb cílové skupiny a informací získaných během prvních rozhovorů s partnery Agentury ve Větrní a Českém Krumlově. Diskutovány byly také návrhy opatření, které by měly být prostřednictvím lokálního partnerství prosazovány a posléze uskutečňovány. Priority a návrhy opatření byly následně probírány na druhém jednání lokálního partnerství, kde byly zároveň **schváleny jako východiska pro další práci lokálního partnerství a pracovních skupin**, které byly na tomto jednání ustanoveny. Přípravě strategického plánu se poté podrobně věnovaly obě pracovní skupiny, a to již od svého prvního jednání (3. 11. 2011), na němž proběhla diskuze k prioritám dle schváleného harmonogramu lokálního partnerství a započaly práce na jednotlivých návrzích opatření a z nich vyvstávajících úkolů. V oblastech bydlení, zaměstnávání, bezpečnosti a volného času bylo projednáváno shodně po pěti opatřeních, v oblasti sociálních služeb byla diskutována 4 opatření.

Na třetím jednání pracovních skupin v lednu 2012 započaly diskuze **ke SWOT analýze** Větrní a byly představeny připravené podklady pro sestavení tohoto strategického dokumentu. SWOT analýza Větrní, jako jeden ze vstupních podkladů pro strategický plán, byla po zapracování diskutovaných změn schválena lokálním partnerstvím v únoru 2012. Tento dokument přehledně a výstižně shrnuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby ve všech oblastech, na něž se činnost lokálního partnerství a pracovních skupin zaměřuje, na tj. v oblasti bydlení, zaměstnávání, sociálních služeb, volnočasových aktivit a bezpečnosti. Veškeré diskutované priority jsou v tomto dokumentu obsaženy, a to zejména v podobě možných příležitostí.

Na 5. setkání lokálního partnerství v dubnu 2012 byl představen aktuální stav strategického plánování, přičemž celkem bylo pro obec **do té doby vytvořeno 25 opatření**. Dle představeného harmonogramu měl být plán hotov v květnu a předložen k projednání zastupitelstvu v červnu 2012. Dosud poslední jednání pracovních skupin konané v první polovině května bylo věnováno **připomínkování strategického plánu před jeho finalizací**. V oblasti bydlení byly projednávány priority existence funkce domovníka, systém bytové koncepce a existence funkčního systému prostupného bydlení. V oblasti zaměstnávání byly zařazeny priority akceptace kvóty 10 % ve veřejných zakázkách, úklid SVL v rámci veřejné služby a vznik sociální firmy. V oblasti bezpečnosti byly prezentovány priority existence plánu prevence kriminality, asistent prevence kriminality, systematická kontrola heren a rozšíření povědomí obyvatel o preventivním chování. Oblast vzdělávání obsahovala opatření asistent pedagoga, školka nanečisto, terénní nízkoprahové aktivity a zřízení hřiště v sociálně vyloučené lokalitě. Oblast sociálních služeb pak v době projednávání na pracovní skupině zahrnovala priority terénní pracovník při obci, zřízení Centra sociálních a volnočasových služeb, vznik sítě dobrovolníků a existence dotačního systému pro čerpání dotací z rozpočtu obce. Projednáváno tedy bylo celkem 18 priorit/opatření, tj. oproti stavu k dubnu 2012 došlo ke **snížení o 7 priorit**.

Z uvedeného je zřejmé, že prvotní pracovní návrh strategického plánu nabízí **široké spektrum opatření komplexně pokrývajících hlavní identifikované problémy lokality**. Řada opatření byla v rámci pracovní skupiny přijata či projednána bez připomínek, u některých priorit se však nepodařila nalézt všeobecně přijatelná varianta pro všechny členy lokálního partnerství. Kromě toho části posledního jednání pracovních skupin se nezúčastnili zástupci obce, kteří byli přítomni pouze při projednávání strategického plánu v oblasti bydlení a zaměstnávání, ovšem jejich stanovisko a součinnost byla pro nastavení některých priorit i z dalších oblastí nezbytná. **K finalizaci strategického plánu tedy dosud nedošlo a nebyl tak naplněn výše uvedený záměr dokončit strategický plán v květnu a předložit ho k projednání zastupitelstvu v červnu roku 2012.** Vzhledem k tomu, že v době zpracování evaluace byla k dispozici pouze pracovní verze tohoto dokumentu, nad nímž diskuze pokračují a který tak pravděpodobně dozná značných úprav, nelze strategický plán po obsahové ani formální stránce dále hodnotit.

Z provedených rozhovorů je nicméně možné prezentovat názory lokálních partnerů na proces strategického plánování a pracovní verzi tohoto dokumentu. Respondenti se shodují, že **proces strategického plánování probíhal od počátku dobře a bez zásadních problémů a od samého začátku se jednalo o skupinovou práci**, v rámci níž probíhaly vzájemné diskuze lokálních partnerů, kteří mohli kdykoli vnést vlastní podněty a připomínky.

„Já si myslím, že standardní postupy všechny byly dodrženy, probíhalo to dobře, já si myslím, já jsem se účastnil vlastně strategického plánování i ve městě Krumlov i komunitního plánu sociálních služeb, takže jako vím ty procesy, jak to vypadá, takže já myslím, že tady procesně bylo všechno naplněno tak, jak to mělo být... proběhlo to dobře a správně.“

„Diskuse, čas pro to byl, kdo měl možnost a čas se k tomu vyjádřit, myslím, pokud mu čas osobně dovolil, tak se k tomu vyjádřili všichni. ... všichni se nějak zapojovali. Jako nebylo to nadiktovaný někde bez něčeho, aby se k tomu ty lidi nevyjádřili.“

Projednávaná a formulovaná opatření a **priority jsou dle dotázaných konkrétní**, přičemž dle většiny **plán pokrývá všechna stěžejní témata**, tj. žádná zásadní oblast či potřebné opatření nevypadlo. Pouze podle názoru jednoho z respondentů v plánu chybí návrhy řešení problému s vysokou nezaměstnaností, které však není v silách lokálního partnerství zajistit. *„Jako můžeme tam říct, že tam chybí to, co nikdo z nás nedokáže zařídit, a to je ta priorita zaměstnat lidi. Ale to je neřešitelný si myslím, že v rámci tady toho asi.“*

Zároveň se objevily reflexe, že původní návrhy byly dle některých názorů velmi podrobné a obsáhlé a plán tak obsahoval velké množství opatření, z nichž některá přesahovala možnosti obce. Stále jsou tak **některá z opatření v diskuzi** a zvažuje se jejich ponechání či vypuštění ze stávající verze strategického plánu.

„Já si vždycky naopak myslím, že tam toho bylo víc, než bylo zdrávo, a pak jsme naopak vždycky proškrtávali. Že jsme tam spíš ... tam byly naopak nastřelený věci, který jsme naopak vyškrtávali, že to nejsme schopný třeba udělat.“

„Přiznám se, jedná se o tom, co ta obec jakoby může tomu věnovat, takže těch opatření je tam až moc a těch priorit, že jako opravdu, obsáhli jsme všechno a hodně docela jakoby podrobně, s čímž trochu“

bojujem, jestli to tak nechat nebo to tak nenechat . Nějaký návrhy i z Agentury máme a myslím si, že je dobře, že je (plán) takhle konkrétní.“

Shrnutí

- příprava Strategického plánu lokálního partnerství začala spolu se zahájením působení Agentury v obci
- dle dotázaných partnerů probíhal proces strategického plánování od počátku dobře a bez zásadních problémů a od samého začátku se jednalo o skupinovou práci
- priority a návrhy opatření byly schváleny na druhém jednání lokálního partnerství jako východiska pro další práci lokálního partnerství a pracovních skupin
- SWOT analýza Věťní byla schválena lokálním partnerstvím v únoru 2012
- původní harmonogram dokončit plán v květnu a předložit ho k projednání zastupitelstvu v červnu 2012 nebyl splněn
- dosud byla vytvořena pouze pracovní verze plánu, nad níž se dále diskutuje a u některých opatření se zvažuje jejich ponechání; postupem času přitom dochází ke snižování počtu zahrnutých priorit, neboť některé přesahují možnosti obce
- projednávaná a formulovaná opatření a priority jsou dle dotázaných konkrétní
- pracovní verze plánu obsahuje široké spektrum opatření komplexně pokrývajících hlavní identifikované problémy lokality

8. Analýza zacílení chystaných projektů a opatření

8.1. Realizované projekty a opatření

Veřejná služba

V obci Větrní byla jako výsledek činnosti lokálního partnerství v květnu 2012 zavedena **veřejná služba**, jejíž náplní je úklid veřejných prostranství a údržba zeleně. Veřejnou službu vykonává 5 dlouhodobě nezaměstnaných osob a 1 osoba funguje jako jejich koordinátor, u ní se jedná o výkon veřejně prospěšných prací. **S výkonem pracovníků vykonávajících veřejnou službu jsou lokální partneři spokojeni.** Opakovaně se však **vyjadřují proti dle jejich názoru nevhodně nastavenému principu veřejné služby** v souvislosti s aplikací sociální reformy od roku 2012, kdy jsou nezaměstnaní nuceni vykonávat veřejnou službu bez jakékoli finanční či hmotné motivace a pobírají podporu či dávky ve stejné výši jako ti, kteří veřejnou službu nevykonávají. Obec si přitom logicky raději vybírá šikovné a spolehlivé lidi, takže ti „méně šikovní“ se této povinnosti v podstatě vyhnou. Respondenti proto doufají, že tito osvědčení lidé budou mít možnost v budoucnu vykonávat placenou práci alespoň v podobě veřejně prospěšných prací, jako určitou satisfakci k neoceněné práci ve veřejné službě. *„Doufám, že se podaří dospět k tomu, aby potom někdo z nich na ty veřejně prospěšné práce postoupil. Aby skutečně ti ostatní potom aspoň viděli tohle – že ano, když to budeš dělat, my jsme se ti sice smáli, ale ty jsi se dostal na lepší.“* Na základě pozitivních zkušeností by obec **ráda ve veřejné službě pokračovala i nadále.** Dlouhodobým cílem lokálního partnerství je v budoucnu dosáhnout toho, aby se úklid sociálně vyloučených lokalit stal součástí systému dostupného zaměstnávání a představoval předstupu trvalého zaměstnání.

8.2. Předkládané projekty a opatření

V rámci lokálního partnerství obce Větrní dosud nebyly zpracovány žádné projektové žádosti, které by v současné době byly předloženy ke schválení.

8.3. Plánované projekty a opatření

Terénní pracovník

Zavedení terénního sociálního pracovníka patří k **důležitým prioritám** diskutovaným v rámci lokálního partnerství **od samého počátku.** Původním záměrem některých lokálních partnerů bylo zřízení pozice od roku 2012 v obci s tím, že podklady pro vypracování „*poměrně jednoduché*“ projektové žádosti byly připraveny (k jejímu podání mělo dojít do 31. 10. 2011, tedy nedlouho po zahájení spolupráce Agentury v obci). Přesto však nebylo možné zažádat o zřízení této funkce při obecním úřadu od počátku roku 2012, neboť v době tvorby finančního rozpočtu pro rok 2012 a jeho schválení zastupitelstvem zástupci obce s touto pozicí nepočítali a **neměli** o ní dle svých slov **dostatečné informace.** V té době tedy **nebyla začleněna do mzdových prostředků,** tudíž by se obec

nemohla na jejím, byť jen částečném, spolufinancování nijak podílet. Dle názoru některých partnerů byla důvodem pro nepodání projektové žádosti též **nezkušenost obce a obava ze zavedení dosud neznámé pozice**. Mezi nejdůležitějšími prioritami lokálního partnerství nicméně toto opatření setrvalo dodnes, přičemž v průběhu (poměrně dlouhého) času získala obec o této pozici dostatek informací, které ji o potřebě jejího zřízení přesvědčily.

Nutnost zavést v obci funkci terénního pracovníka, který je důležitý mimo jiné pro to, aby dostatečně fungovalo nastavení priorit a aktivit v rámci strategického plánu, byla opětovně akcentována na posledním setkání lokálního partnerství. Terénní pracovník by zároveň mohl fungovat i jako jakýsi prostředník mezi sekundární cílovou skupinou a obcí a přinášet obci informace, které jí v současné době chybí. Nyní je domluvené, že se **projektová žádost** na terénního pracovníka fungujícího při obecním úřadu **v dohledné době podá**, dle nejnovější pracovní verze strategického plánu by mohl při obci začít pracovat od září 2012. Jednat se bude o zřízení prozatím **pouze jednoho pracovního místa, jako „pilotního projektu“**, na vyšší počet terénních pracovníků, ačkoli by byli v lokalitě potřeba, nemá obec ani finanční prostředky, ani personální kapacity („*nemáme kompetentního člověka, který by je vedl*“).

Asistent pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním

V rámci činnosti lokálního partnerství se **již od počátku jeho působení diskutuje zavedení funkce asistenta pedagoga** pro děti se sociálním znevýhodněním, který by dle současné pracovní verze strategického plánu mohl na škole začít, prozatím **v počtu jedné osoby** (jako pilotní projekt), působit od příštího roku. Procesu zavádění asistenta pedagoga na Základní škole je věnována případová studie, pro další informace proto viz kapitola 13.

Centrum sociálních a volnočasových služeb

Již od zahájení spolupráce Agentury s obcí Větrní bylo **nejvíce pozornosti lokálního partnerství** upřeno na záměr otevření Centra sociálních a volnočasových služeb Větrní, které mělo nabízet **komplexní soubor vzájemně se doplňujících sociálních služeb** a umožňovat interakci mezi sociálně vyloučenými obyvateli a obyvateli žijícími mimo sociálně vyloučenou lokalitu. Mělo se jednat o investiční projekt financovaný z Integračního operačního programu. Konkrétně mělo centrum poskytovat především protidluhové a pracovní poradenství, zázemí pro terénní sociální služby a aktivity nízkoprahového zařízení pro děti a mládež. Předpokladem přitom bylo, že v centru budou aktivní jak místní občanská sdružení fungující převážně na bázi dobrovolnictví, tak též českokrumlovské nestátní neziskové organizace poskytující registrované sociální služby, pro něž byl tento záměr jedním z hlavních motivů pro aktivní participaci v lokálním partnerství.

Přípravu projektu však již v roce 2011 zbrzdily diskuse a neshody lokálních partnerů ohledně vhodných prostor k realizaci projektu a do určité míry i počáteční velký tlak na obec, aby složitý a finančně i obsahově náročný projekt připravila a podala v poměrně krátkém časovém horizontu. V průběhu času bylo navrženo značné množství variant prostor, kde by mohlo být centrum zřízeno,

přičemž povětšinou byly diskutovány budovy, které by bylo nutno rekonstruovat (jednou z navrhovaných možností bylo i vybudování novostavby), případně též odkoupit od soukromého vlastníka. Rada z variant přitom ztroskotala na argumentu změny územního plánu, díky čemuž by se projekt nestihl podat. Z hlediska prostorového umístění byly zvažovány budovy jak v horní části obce, případně zhruba uprostřed mezi horní a spodní částí, tak v dolní části obce, tedy v prostorách sociálně vyloučené lokality. **Lokalizace centra v dolní části Větrní je z pohledu obce nejvhodnější variantou**, která však naráží na **neexistenci vhodného objektu** k jeho vybudování, neboť část nemovitostí jsou obecní byty, z nichž toto centrum udělat nelze, a zbývající část nemovitostí je v majetku soukromého vlastníka (Jihočeské papírny), který z důvodu blokace majetku nemůže objekt v současné době obci odprodat. Naopak variantu v horní části Větrní obec zamítla z důvodu **obav z negativní reakce veřejnosti** na vybudování centra, kam by převážně chodili Romové, v místě obydleném z převážné většiny většinovou populací. Jeden z respondentů tyto obavy z přivedení Romů do horní části obce odůvodňuje slovy: *„prostě historicky daný bylo to, že Romové se vždycky drželi v tý Rožmberský a před Společňákem a nikdy nebyli tady v těch prostorech třeba parku, nebyli nikde (nahore).“* Kromě toho tato uvažovaná varianta měla být v blízkosti domu s pečovatelskou službou, vedle něhož se vybudování nízkoprahového zařízení a prostor pro další služby zdá být nevhodné. Tento uvažovaný objekt již byl navíc schválen zastupitelstvem ke zbourání a výstavbě parkoviště, neboť v této části obce chybí parkovací místa. Dle některých názorů by bylo ideální místo zhruba uprostřed mezi horní a dolní částí (*„když to bude dole, nepůjdou tam ti ze shora, a když to bude nahore, tak naopak“*), ovšem i tato varianta ztroskotala na nenalezení vhodného prostoru.

S postupem času, přestože diskuzím k tomuto záměru bylo věnováno mnoho času jak v rámci setkání lokálního partnerství a pracovních skupin, tak i v rámci dalších pracovních jednání, se realizace projektu jevila při nastavení podmínek ve Větrní jako **stále více nereálná**. Jak již bylo uvedeno v kapitole 6.6, tato skutečnost měla mimo jiné za následek **postupnou ztrátu motivace a účasti některých partnerů** (kteří si od tohoto opatření slibovali rozšíření své činnosti ve Větrní) na setkáních lokálního partnerství a pracovních skupin.

Na dosud posledním setkání pracovních skupin, jehož náplní bylo připomínkování strategického plánu před jeho finalizací, byla prioritou zřízení Centra sociálních a volnočasových služeb bez připomínek, tzn. stále na jeho zřízení panovala shoda. Záměrem nicméně bylo zahrnout toto opatření **prozatím pouze formou dlouhodobé vize**.

Shrnutí

- v květnu 2012 byla ve Větrní zavedena veřejná služba, díky dosavadním pozitivním zkušenostem by v ní obec ráda pokračovala i do budoucna
- v rámci lokálního partnerství dosud nebyly zpracovány žádné projektové žádosti, které by v současné době byly předloženy ke schválení
- k důležitým prioritám lokálního partnerství patří již od počátku zavedení terénního sociálního pracovníka v obci, podání projektové žádosti je nicméně teprve plánováno

- od počátku působení lokální partnerství diskutuje zavedení funkce asistenta pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním
- lokální partneři včetně vedení obce se k tomuto opatření staví pozitivně, vedení školy však stále není rozhodnuto, zda projekt na asistenta pedagoga v dohledné době podá či nikoliv; záležet bude především na zajištění souhlasu učitelského sboru, který je v tomto směru nejednotný
- nejvíce pozornosti lokálního partnerství bylo upřeno na záměr otevření Centra sociálních a volnočasových služeb Větrní nabízejícího komplex vzájemně se doplňujících sociálních služeb, které jsou v obci velmi potřebné
- přípravu projektu však již v roce 2011 zbrzdily diskuse lokálních partnerů k vhodným prostorám a neschopnost obce tyto prostory dosud najít, podání projektu v dohledné době se tak jeví jako nereálné

9. Zhodnocení činnosti institucí v obci v oblasti sociální integrace a jejich vliv na účinnost působení Agentury v místě

9.1. Činnosti institucí v oblasti bydlení

V oblasti bydlení řeší obec zásadní problém, který byl i jedním z hlavních motivů pro přihlášení se ke spolupráci s Agenturou, a tím jsou **soukromé ubytovny a stěhování** nových sociálně vyloučených osob do obce, resp. právě na tyto ubytovny. Nově přichozí obyvatelé přitom bývají „běžnými obyvateli“ i tzv. „starousedlíky“ z řad sociálně vyloučených obyvatel označováni jako problémoví. Zásadním problémem je především proplácení nepřiměřeně vysokého nájemného prostřednictvím sociálních dávek (stále se jedná o započítávání nákladů v plné výši, ačkoli přechodně na počátku roku 2012 došlo ke snížení na 80 %, jevílo se však jako nevhodné, proto bylo od dubna opět navýšeno na 100 %), špatná kvalita poskytovaného bydlení a absence konkrétních informací o fungování a majetkových vztazích k těmto ubytovnám, jejichž majitelé s lokálním partnerstvím odmítají komunikovat. V této oblasti je tedy **jednou z hlavních priorit obce regulace nekvalitních služeb v oblasti soukromých ubytoven a zastavení migrace směrem do obce**. Za doby dosavadního působení Agentury ve Větrní se však tento problém **nepodařilo nijak eliminovat** a příliv nových sociálně vyloučených obyvatel mající za následek narůstání jejich počtu v obci stále pokračuje. Původní očekávání obce se v tomto směru tedy nedaří naplňovat, dotázaní lokální partneři jsou si nicméně palčivosti a aktuálnosti tohoto problému velmi dobře vědomi a jeho řešení považují za nezbytné, přestože patří k nejsložitějším, zároveň ale k nejzásadnějším. V obci se v tomto kontextu jeví jako vhodné zpracovat tematickou analýzu fungování soukromých ubytoven za předpokladu její realizace externím dodavatelem. Členům lokálního partnerství se totiž nezdá taktické zjišťovat informace vlastními silami, neboť by to místní situaci a vztahy s majiteli ubytoven mohlo ještě zhoršit.

Agentura v oblasti bydlení dále prosazuje formulování jasných **pravidel při přidělování obecních bytů**, obec se však v tomto směru domnívá, že pravidla jsou nastavená dobře, jsou všeobecně známá a veřejně přístupná. Jejich transparentnost je dle obce zajištěna prostřednictvím zřízení bytové komise.

V obci **neexistuje princip prostupného bydlení**, k jehož zavedení se zástupci obce staví zcela odmítavě. Z jejich pohledu jednak není potřeba a jednak ani nevědí, jak by obec jeho principy mohla za stávajících podmínek naplnit. Jedním z důvodů odmítavého postoje je dle některých respondentů též obava z uvolňování míst na ubytovnách, které by mohlo mít za následek další postupný příliv sociálně znevýhodněných obyvatel do obce. Obec nevlastní žádné sociální byty ani soukromou ubytovnu, kterou ani nehodlá za stávající situace (v kontextu problému se soukromými ubytovnami) zřizovat. Stále přitom přetrvává symbolické i prostorové rozdělení obce na horní a dolní část obývanou sociálně znevýhodněnými obyvateli, a stěhování obyvatel mezi těmito dvěma oblastmi prakticky neexistuje. Získat byt v horní části je pro obyvatele dolní části možné jen za velmi specifických a přísných podmínek, ke stěhování obyvatel z horní do dolní části nedochází z důvodu nezájmu o bydlení v sociálně vyloučené lokalitě. Stále je tedy **udržována prostorová segregace**

sociálně vyloučených obyvatel v obci Větrní, kterou však obec **nevnímá jako problém**. K **zavádění integračních principů** v oblasti bydlení v obci tedy **prozatím nedochází**.

9.2. Činnosti institucí v oblasti zaměstnanosti

Za **jeden z nejzásadnějších problémů** považuje obec **problematiku vysoké nezaměstnanosti**, kterou se však prozatím nedaří účinně řešit. V tomto ohledu považuje za nezbytnou podporu na vládní úrovni, bez níž se problém v této oblasti dostatečně **eliminovat nepodaří**.

Jak již bylo uvedeno v kapitole 8., jako jeden z výsledků působení Agentury v obci **byla zavedena veřejná služba**. V souvislosti s řešením problému se špatnou kvalitou a údržbou bytových domů se jeví jako vhodné též zavedení funkce domovníka, a to buď v rámci výkonu veřejné služby, nebo (raději) veřejně prospěšných prací, k realizaci tohoto opatření však prozatím nedošlo.

Jedním ze záměrů Agentury byl vznik **sociální firmy**, která by v budoucnu nabízela uplatnění dlouhodobě nezaměstnaným ze sociálně vyloučených lokalit. Na smysluplnosti tohoto opatření se členové lokálního partnerství shodují, ovšem dosud nebyl nalezen vhodný realizátor (fyzická či právnická osoba, neboť obec jako zřizovatel sociální firmu realizovat neplánuje) ani není jasná konkrétní náplň činnosti této firmy. Jedná se proto o **dlouhodobou vizi**, již se bude lokální partnerství podrobněji zabývat pravděpodobně až v příštím roce.

Ani v oblasti zaměstnanosti tedy doposud k **zavádění integračních principů** v obci **nedochází**.

9.3. Činnosti institucí v oblasti sociálních služeb a volnočasových aktivit

V obci sídlí pouze dvě občanská sdružení, která se ve své činnosti zaměřují na obyvatele sociálně vyloučených lokalit, a to především na jejich volnočasové aktivity. Jedná se o romská sdružení **Lacho Lav** a **Aver drom**, která však fungují na neformální dobrovolné bázi. Hlavní činností občanského sdružení **Lacho Lav** sdružujícího 33 osob je především mimoškolní příprava dětí (doučování), pořádání volnočasových aktivit, kroužků i jednorázových akcí a poradenská činnost. Sdružení **Aver Drom** se zaměřuje zejména na taneční kroužky pro děti.

Kromě těchto dvou sdružení působí v obci v omezeném rozsahu nestátní neziskové organizace z Českého Krumlova, poskytující sociální služby.

Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s. (CDPM) poskytuje ve Větrní 1x týdně po dobu dvou hodin terénní služby typu nízkoprahového zařízení pro děti a mládež zaměřené na volnočasové aktivity dětí a informační a poradenskou činnost, čímž přispívá k prevenci společensky patologických jevů. Kromě toho funguje v obci 2x týdně terénní služba Streetwork zaměřená na uživatele drog (výměna injekčních stříkaček, poradenství, protidrogová prevence apod.). CPDM však ve Větrní nemá pro svou činnost žádné zázemí, kde by mimo jiné mohlo s dětmi a mládeží vykonávat příslušné aktivity v případě nepříznivého počasí. Z toho důvodu s obcí již v minulosti jednalo o poskytnutí prostor a od zahájení činnosti lokálního partnerství si slibovalo získání větší podpory pro své aktivity a

především již zmiňované zázemí, které by mu mohlo poskytnout například plánované Centrum sociálních a volnočasových služeb.

KoCeRo, o.p.s. (komunitní centrum Romů) poskytuje registrované sociální služby „terénní práce“ a „nizkoprahové zařízení pro děti a mládež“, přičemž cílovou skupinou jsou především Romové z Českého Krumlova, nizkoprahové centrum je nicméně otevřeno všem a dojíždí tak do něj i někteří Romové z Větrní. Do obce Větrní pak 2x týdně dojíždí terénní sociální pracovník, tato služba je však málo efektivní.

ICOS Český Krumlov, o.s. v obci Větrní neposkytuje pravidelné sociální služby, ale pouze fakultativní činnosti typu informačně vzdělávacích akcí (např. pořádání přednášek z oblasti dluhové problematiky). V Českém Krumlově poskytuje ve vztahu k sociálně vyloučeným obyvatelům zejména bezplatné právní poradenství.

S ohledem na velmi omezené možnosti pro volnočasové vyžití obyvatel dolní části Větrní vyčlenili zástupci obce finanční prostředky (schváleno v rozpočtu obce na rok 2012) na výstavbu multifunkčního **hřiště na míčové hry** v prostorách sociálně vyloučené lokality. **K jeho realizaci však nedošlo**, neboť pozemek, na kterém se mělo nacházet, je z větší části ve vlastnictví Jihočeských papíren, které z důvodu blokace majetku kvůli nezaplaceným pohledávkám nemohou s tímto pozemkem v současné době disponovat a obci ho tedy odprodat. Obec je nicméně připravena tento pozemek v případě ukončení blokace od Jihočeských papíren za účelem výstavby hřiště odkoupit. Jiný vhodný pozemek v dané lokalitě obec přes veškerou snahu nenašla. Výstavba hřiště pro děti a mládež ze sociálně vyloučené lokality, mimo jiné jako součást prevence sociálně patologických jevů, zůstává i nadále jako jedna z priorit obce i lokálního partnerství, v tomto roce k ní však nedojde.

9.4. Činnost institucí v oblasti vzdělávání

V obci Větrní zajišťuje vzdělávání dětí (včetně spádových obcí) jediná Základní škola a Mateřská škola spadající pod jedno ředitelství. Pokud děti z Větrní dojíždějí do škol v jiných obcích, jedná se nejčastěji o Český Krumlov. Docházka sociálně znevýhodněných dětí do mateřské školy je poměrně nízká, v základní škole ve Větrní je nicméně podíl dětí ze sociálně vyloučené lokality poměrně vysoký. Ačkoli se škola u těchto dětí potýká s řadou problémů (častá absence ve škole, nedostatečná domácí příprava, předčasné ukončování základní školní docházky apod.), nemá zavedeny žádné speciální programy zaměřené na děti se specifickými potřebami. **Potřebu zavedení inkluzivních nástrojů** na základní i mateřské škole identifikovala Agentura ihned při svém vstupu do lokality a definovala je hned na začátku jako jednu z priorit lokálního partnerství. Od svého počátku působení v obci se **Agentura snaží prosadit zavedení asistenta pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním** na základní škole Větrní, při svých snahách však naráží na odmítavé postoje některých pedagogů a nerozhodnost vedení školy. Vzhledem k tomuto přístupu zástupců školy se toto opatření prozatím prosadit nepodařilo (podrobněji viz kapitola 13. Případová studie věnovaná tomuto problému). Škola již od počátku **akcentuje potřebu terénního pracovníka**, který by docházel do rodin a byl určitým prostředníkem mezi rodinou a školou, tuto pozici přitom jednoznačně upřednostňuje před pozicí asistentů pedagoga při škole. O zřízení funkce terénního sociálního

pracovníka při obci Agentura v rámci lokálního partnerství rovněž usiluje. Za doby působení Agentury ve městě se díky pomoci lokálního konzultanta **podářilo škole získat finanční dotaci od MŠMT na zvýšení nenárokových složek platů** a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků, kteří pracují s dětmi ze sociálně vyloučeného prostředí. O podání jiných než výše uvedených projektů škola prozatím neuvažuje a na základě informací zjištěných v průběhu evaluace lze konstatovat, že bez vlivu Agentury ve městě by k žádným zásadnějším snahám vedoucím ke zlepšování sociální integraci v oblasti vzdělávání pravděpodobně v současné době nedocházelo. Mezi školou a jednou z nestátních neziskových organizací působících v obci došlo k dohodě o příležitostném poskytnutí prostor pro volnočasové aktivity dětí a mládeže v případě nepříznivého počasí (např. v podobě možnosti využití tělocvičny v zimním období).

9.5. Činnosti institucí v oblasti bezpečnosti

V oblasti bezpečnosti a prevence sociopatologických jevů je v rámci lokálního partnerství akcentována potřeba řešení narůstajícího problému se zneužíváním drog, a to zejména mezi mládeží, a též problému s krádežemi. V průběhu působení Agentury v lokalitě bylo **diskutováno zřízení pozice asistentů prevence kriminality**, dosud se však v tomto ohledu nepodařilo najít konsensus. Podle zástupců obce totiž tuto pozici ve Větrní nelze zřídit, neboť zde nefunguje městská policie, při které by tento asistent mohl působit, ale pouze státní policie, u níž toto opatření naráží na legislativní překážky. V současné době se v rámci lokálního partnerství **pracuje na plánu prevence kriminality**, tyto práce však do jisté míry **komplikuje neúčast policie na pracovních skupinách** a z ní vyplývající nedostatek potřebných informací pro tvorbu tohoto dokumentu. Schválený plán prevence kriminality je nicméně nezbytně nutný z důvodu možnosti případného čerpání finančních prostředků z dotačních titulů MV ČR na podporu preventivních opatření, v čemž panuje mezi členy lokálního partnerství shoda. K dalším aktivitám institucí v oblasti bezpečnosti a prevence sociálně patologických jevů, které by vedly k zlepšení sociální integrace v obci, prozatím nedochází.

Shrnutí

- v oblasti bydlení je tedy jednou z hlavních priorit obce regulace nekvalitních služeb soukromých ubytoven a zastavení migrace směrem do obce, za doby dosavadního působení Agentury se však tento problém nepodařilo nijak eliminovat
- v obci neexistuje princip prostupného bydlení, k jehož zavedení se zástupci obce staví zcela odmítavě
- ve Větrní je stále udržována prostorová segregace sociálně vyloučených obyvatel, kterou však obec nevnímá jako problém
- v oblasti sociálních služeb a volnočasových aktivit působí v obci dvě místní občanská sdružení fungující na neformální bázi a v omezeném rozsahu též nestátní neziskové organizace z Českého Krumlova, tuto oblast by tedy bylo potřeba výrazně posílit včetně vytvoření zázemí pro tyto služby přímo v obci

- v oblasti zaměstnanosti se kromě zavedené veřejné služby zvažuje vznik sociální firmy, jedná se však o dlouhodobou vizi bez konkrétnější specifikace
- základní škole se za pomoci lokálního konzultanta podařilo získat finanční dotaci od MŠMT na zvýšení nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků, kteří pracují s dětmi ze sociálně vyloučeného prostředí
- v oblasti bezpečnosti bylo diskutováno zřízení pozice asistentů prevence kriminality, dosud se však v tomto ohledu nepodařilo najít konsensus
- nyní je vypracováván plán prevence kriminality, jehož tvorbu však komplikuje neúčast policie

10. Vyhodnocení vlivu působení Agentury na klíčová rozhodnutí a přístupy vedení obce v oblasti sociálních (integračních) politik

Působení Agentury v obci Větrní naráží na několik zásadních skutečností, které výrazným způsobem **brzdí činnost lokálního partnerství a dosahování praktických výsledků**. Zejména se jedná o:

- nezkušenost obce v řešení problematiky sociálního vyloučení způsoby prosazovanými Agenturou
- počáteční neznalost některých navrhovaných opatření a způsobů jejich aplikace v praxi, a tedy nutnost seznamovat se s nimi postupně a pozvolna
- nezkušenost s vypracováváním a podáváním projektů
- omezené personální kapacity obecního úřadu a s tím související časová vytíženost jednotlivých osob
- omezené finanční možnosti obce vzhledem k její velikosti dané počtem obyvatel
- obavy zástupců obce z negativních reakcí veřejnosti na prosazování opatření zacílených „pouze“ na sociálně vyloučené obyvatele obce a s tím související obava z neprosazení návrhů u zastupitelstva obce
- tradiční prostorové i symbolické rozdělení obce na horní část, obývanou převážně většinovou populací, a dolní část, obývanou až na drobné výjimky Romy, přičemž toto rozdělení není vůle jakkoli měnit

Jeden z respondentů charakterizoval zástupce obce ve vztahu k činnosti lokálního partnerství v jeho počáteční fázi slovy: *„Nezkušenost, obava z něčeho nového, neznalost těch věcí a to, že trvá poměrně dlouho vlastně je přesvědčit o tom, že tenhle nástroj jim může pomoci“*.

Dle některých partnerů je dosavadní absence praktických výstupů a zdlouhavost projednávání jednotlivých návrhů dána do určité míry též nezkušeností zástupců obce s komunální politikou a z toho pramenících obav prosazovat tato, pro někoho nepopulární opatření, před veřejností. *„Řekl bych že asi nemá úplně tu zkušenost s tou politikou komunální, hodně se asi boje, nejsou schopný poměrně rychlých rozhodnutí, když je to potřeba ... a nevím no, myslím, že se v tom nevyznaj.“*

Díky této nerozhodnosti zástupců obce je **nutné řadu opatření projednávat opakovaně**, neboť **postoje a přístupy k jejich zavádění se s postupem času nezřídka proměňují**. Nejobtížnější přitom byly úplné začátky, kdy jednání s obcí probíhalo výrazně pomaleji, než někteří partneři očekávali: *„Rozjezd byl asi delší, než jsme předpokládali“*. Vlivem Agentury nicméně dochází ke **zlepšování orientace** zástupců obce v dané problematice a ke změně postojů směrem k větší přístupnosti k navrhovaným opatřením.

S ohledem k velikosti obce a **omezeným personálními kapacitám** úřadu se obec nemůže problematice sociálního vyloučení věnovat v takovém rozsahu, jak by bylo žádoucí ve vztahu k požadavkům Agentury, rozsahu problému i samotné vůli vedení obce. *„To není z toho, že bysme*

nechtěli, my bychom strašně rádi, ale jsou věci, ve kterých jsme limitovaný.“ Kupříkladu vyčlenění určitého pracovního úvazku pouze na řešení „romských otázek“ naráží na nedostatečné kapacity obce, ale také na předpokládané negativní reakce většinové společnosti, z jejíhož pohledu by se jednalo o nespravedlivé upřednostňování problémů pouze jedné skupiny obyvatel, bez toho aniž by se analogicky s tím stejně obsáhle řešily problémy i ostatních skupin.

Obec je tedy v takto nastaveném společenském klimatu nucena působení Agentury a případná navrhovaná opatření **opakovaně vysvětlovat a obhajovat jak před veřejností, tak před zastupitelstvem**. Výrazně jí přitom **pomáhá publikace článků v místním periodiku Větrník**, kam lokální konzultant pravidelně umísťuje osvětové příspěvky na vybraná témata vztahující se k činnosti Agentury a lokálního partnerství Větrní. **Díky této osvětě obec vnímá i u veřejnosti určitý posun** směrem k pochopení problematiky a pozitivnějšímu vnímání snah obce a Agentury o řešení problému sociálního vyloučení.

Prozatímni nižší úspěšnost Agentury v obci Větrní je tedy možné přisuzovat nikoli postupům Agentury, ale přístupu představitelů obce. Výběr této obce ke spolupráci se prozatím nejeví jako příliš vhodný, neboť politické reprezentaci chybí politická vůle k prosazování i jednoduchých desegregačních opatření. Zároveň se ukazuje jako zásadní problém nezapojení nadřízené obce do procesu plánování. Z evaluace tedy vyplývá, že vhodnější by bylo zahájit spolupráci s Větrní a Českým Krumlovem zároveň. Vhodnost výběru této obce se nicméně lépe projeví v budoucnu, spolu s dalším vývojem v procesu strategického plánování a především (ne)uplatňováním konkrétních opatření v praxi.

11. Zhodnocení potřebnosti a vhodnosti opatření z pohledu obyvatel lokality a obce, priority pro činnost Agentury do budoucna

Dotazovaní obyvatelé lokality Větrní považují za **nejpalčivější problém nedostatek volnočasového vyžití pro děti a mládež** ze sociálně vyloučené lokality.

„Tady hlavně ty děti, nemají kam jít, ty děti...“

„T: Co byste tady rád změnil, co tady chybí? R: No tak pro ty děti bych hodně chtěl, jako aby ty děti, dyť tady nemaj žádný hřiště, když jdou tadyhle na tom hřišti (nahore), nadávaj.“

V dolní části obce obyvatelé velmi **postrádají hřiště či nějaké sportoviště**. Uvítali by též **klubovnu** či místo, kde by se mohly zejména děti organizovaně scházet. Prostory, které má k dispozici občanské sdružení Lacho Lav, jsou pro tyto potřeby nedostatečné a vzhledem k nevyhovující kvalitě ne zcela vhodné. *„R1: Taky prostě ten klub, jak jsem vám říkal, že my tu klubovnu máme maličkou a ještě soused tam je, tam se nemůže tancovat. R2: A hlavně je to v dezolátním stavu, v katastrofálním.“*

Kromě kroužků pořádaných školou, s nimiž dotázaní vyjadřují značnou spokojenost (jak s jejich náplní a kvalitou, tak i šíří výběru), mají děti v dolní části obce možnost navštěvovat aktivity pořádané Lacho Lav a taneční kroužek pořádaný sdružením Aver drom, rozsah těchto aktivit je však vzhledem k vyjadřovaným potřebám obyvatel i omezeným možnostem těchto neformálních sdružení nedostatečný. Zejména doučovací aktivity sdružení Lacho Lav jsou přitom dotázanými vyzdvihovány, o to více je pak kritizována absence finanční či materiální podpory tohoto sdružení.

Respondenti si dále výrazně stěžovali na nemožnost navštěvovat koupaliště či bazén v horní části obce provozovaný soukromým majitelem, který dle opakovaných výpovědí neumožňuje vstup Romům.

„Já jsem šel přímo do krytýho (bazénu), s dětma, ne my máme plno a vidim na obrazovce, že tam je prázdná prostě. My vás nepustíme. Oni si myslí, že nemáme čistej ručník nebo todle nebo já nevím.... Jste černej, tak už prostě...Na venkovní koupaliště to samé, my máme plno, my vás tam nepustíme.“

Absenci možnosti využít koupaliště v letním období řeší obyvatelé vyloučené lokality trávením času u řeky, ovšem i v tomto případě dle jednoho z respondentů narážejí na problém v podobě vykazování ze soukromého pozemku, který je v majetku Jihočeských papíren. Obdobná situace panuje i v případě soukromého hřiště v horní části Větrní, kam rovněž nemají obyvatelé dolní části umožněn přístup, přestože se jedná o hřiště, které není plně využité. Na problém diskriminace Romů při vstupu na některá místa by tedy lokální partnerství mělo zaměřit svou pozornost, tím spíše, že potřebné změny v tomto ohledu nevyžadují zvýšené finanční náklady.

„Na hřiště nemůžem taky, my tu máme svůj klub FC Romo, svůj fotbalovej klub, ten jsme měli 10 let. Jsme tady místní a nemůžem se dostat sem na tohle hřiště. Tady na fotbalový. ... No byla vlastně porada že, jestli budou souhlasit (s pronájmem hřiště fotbalovému klubu Romo, pozn.), a nějakých

sedm lidí jsou v té poradě no a šest lidí vlastně nesouhlasilo, jeden souhlasil. Prostě tam Cigány nechcou do šatny, že se po nás nepudou koupat a tohle.“

Někteří respondenti věděli o plánu obce vystavit v dolní části Větrní hřiště a měli i povědomí o diskutovaném záměru na vybudování Centra sociálních a volnočasových služeb, oba **záměry přitom velmi vítali**. V případě hřiště považují za nešťastné, že z něho (prozatím) sešlo. V kontextu deklarovaných potřeb a situace v oblasti sociálních služeb a volnočasových aktivit se jeví jako **velmi žádoucí vybudování plánovaného Centra sociálních a volnočasových služeb**, případně obdobného zařízení, pokud by od tohoto záměru sešlo, lze si jen obtížně představit saturaci potřeb v této oblasti jinými způsoby, které by plně nahrazovaly původní záměr.

Dotázaní v rozhovorech opakovaně **potvrzovali přetrvávající symbolickou i prostorovou segregaci obyvatel sociálně vyloučené lokality** v dolní části obce projevující se nejen ve výše popsaném znemožňování přístupu do zařízení pro volnočasové využití nacházejících se v horní části Větrní, ale též praktickou nemožností získat bydlení mimo lokalitu i snahou eliminovat přítomnost romských obyvatel v části obce obývané majoritou.

„No ono se vlastně ještě ani nestalo, aby dostal někdo byt nahoře ve Větrní.“

„R1: Ségra chtěla hospodu nahoře, tak se z toho úplně tak nějak (obec), že to nejde, protože aby se Cigáni náhodou.. R2: Nepřestěhovali nahoru. R1: Tak to dali jinýmu jo... R2: Ale kdyby to provozoval nějaký Cigán, tak by bylo zle.“

Druhým nejakcentovanějším problémem obyvatel Větrní je **vysoká nezaměstnanost** a velmi nízká nabídka volných pracovních míst. Pokud respondenti (případně partneři respondentek na rodičovské dovolené) pracují či v nedávné době pracovali, jednalo se ve všech případech o **příležitostné, spíše nárazové přívýdělký po omezenou dobu či o sezonní práce**, nikoli o stabilní, dlouhodobé zaměstnání s řádnou pracovní smlouvou. Respondenti starších generací nostalgicky vzpomínali na doby minulé, kdy byli zaměstnání v Jihočeských papírnách a kdy pro Romy nebyl problém sehnat práci. V současné době kromě nedostatečné nabídky pracovních příležitostí akcentují též **diskriminaci Romů** na základě jejich etnické příslušnosti.

„Jak se mi tady žije? Já si tak... kdyby byla práce, kdyby byla práce pro všechny lidi tady, pro romský, pro romský tyhle ty mladý lidi, tak že by nebyl problém. Jak to bylo kdysi za komunistů, že tady měl každej, kdo chtěl dělat, tak měl práci, moh si vydělat všechno, nebyl problém. Dneska je to špatný, dneska když přijдете někde se zeptat vo práci, tak vám řeknou no, ale my se vám ozvem a tohleto a vidí Cikána a konec. Je to špatný.“

Naprostá většina dotázaných **věděla o nově zavedené veřejné službě**, v rámci níž byl prováděn také úklid stráně a dalších prostor v dolní části obce. Tuto službu všichni **hodnotili pozitivně**, a to jednak její samotné zavedení, tak především **viditelné výsledky práce** v podobě vyčištění a zvelebení jimi obývaných míst. Dotázaní se shodovali na tom, že by veřejná služba **měla být rozšířena**. Byli by nicméně pochopitelně raději, kdyby byla placená, a to alespoň nějakou minimální částkou.

Pokud by jim byla veřejná služba nabídnuta, ochotně by ji vykonávali, přestože vědí, že se jedná o neplacenou službu. Uváděnými důvody je vítaná změna v době absence jakékoli pracovní činnosti,

dále ochota udělat něco pro sebe a své sousedy v místě bydliště a též snaha vyvrátit stigmatizaci romské menšiny jako neochotné pracovat.

„T: Kdyby Vám to nabídli, šli byste tam? R: Ano, hned. ... Každý by šel. T: Proč? R: No proč, zaprvý, řeknu jednoduše. Když už, když už budu na úřadě práce a budu sedět rok doma, proč bych nešel. Jo protože to je změna. A druhá věc, musím. A třetí věc, nebudu se vymlouvat, protože potom řeknou, hele podívej se, oni jdou a on jako Cigán nejde. Proč bych nešel?“

„T: Vy sama kdybyste byla v týhle situaci, nabídli by vám to, tak byste šla? R: No jasně že jo. T: Jo? A proč? R: No díky tomu, díky tomu kdyby sem. Pude sem na to víc lidí. Za prvý je tu čisto, a za druhý děti, nebojíte se hlavně o děti, že tamhle někde šáhnou na jehlu a nebo támhle se pořežou o nějaký sklo, něco chytěj. A víte, že vlastně je to díky vám je tu čisto.“

V obci se obyvatelé **cítí bezpečně** a nepocítují strach o vlastní osobu pramenící z mezilidských konfliktů a násilí. Respondenti též poměrně pozitivně hodnotili přístup a práci Policie. Vyzdvihovali přitom **působení romského policisty** v obci, který má mezi obyvateli dolní části obce autoritu a větší respekt než policisté z řad majority.

„Když přijde policista, kterej není Rom a je to Čech a začne si zvyšovat hlas na tu druhou osobu, tak u Romů je to takový, že co ty na mě zvyšuješ hlas, že jo. A když přijde Rom a oni vidí, že je to je vlastně policista a zvedne si na ně ten hlas, tak oni se automaticky utiší. Už se to kolikrát stalo, jako že [jméno policisty] tam přilítnul a že co dělají, začal na ně rvát. No a byl klid. Takže ono to tady potřebovalo, aby tu byl jako Rom policista. Oni to tady potřebovali ty lidi mezi sebou.“

Značná **kritika v oblasti bezpečnosti však zaznívala stran frekventované dopravy** v ulici Rožmberská, kde auta projíždějí mnohdy vyšší než maximální povolenou rychlostí a ohrožují tak bezpečnost zejména dětí, které se v ulici pohybují a hrají si v blízkosti silnice. Ulice je navíc lemována jen úzkým chodníkem, který dle výpovědí respondentů není v zimě udržován. Strach o bezpečí dětí ohrožované automobilovou dopravou byl v nedávné době umocněn nešťastnou událostí, kdy projíždějící vůz srazil malou holčičku. V této souvislosti kritizují též práci Policie, která dle výpovědí automobilovou dopravu v této ulici vůbec nekontroluje. Zde se otevírá prostor pro diskusi v rámci lokálního partnerství nad možnými způsoby řešení.

„Naše ulice třeba, auta tam jezdí rychle, tam je problém. Já nevím, teď tam dali 50 nebo 40 ... on tam ale jede 80, 90. Co tu bydlím 25 let a co jsem tu bydlel, tak jsem ještě neviděl jít policajty.“

Přístup zaměstnanců obecního úřadu Větrní i městského úřadu v Českém Krumlově, stejně jako Úřadu práce hodnotí respondenti jako slušný, bezproblémový a poměrně vstřícný, v tomto ohledu tedy žádné zásadní stížnosti zaznamenány nebyly. Dotázaní nicméně poukazovali na to, že zásadní podmínkou **bezproblémového a vstřícného jednání s úřady** je nemít dluhy vůči městu za bydlení.

„T: Jinak obecně na ten úřad když jdete jednat, tak jste jako spokojenej s tím, jak s váma jednaj? R: Tak jo, já si myslím, že s nima není problém. Pokud jsou ty lidi, nemaj s nima nějaký problémy, tak oni vyhoví ... Oni jsou, takový, že chtěj pomoci.“

Pokud hodnotili obecný vývoj situace v obci, **žádné změny k lepšímu za poslední dobu nikdo z respondentů nezaznamenal**. Naopak stále mají pocit, že **pro obyvatele dolní části Větrní obec**

vůbec nic nedělá. „*Pro nás tady dole neudělají vůbec nic, vůbec nic. Neberou na nás vůbec žádné ohled.*“

Mnozí z respondentů zároveň **kritizují nedostatečnou informovanost ze strany obce**, která při projednávání záležitostí týkajících se obyvatel dolní části obce nezjišťuje jejich názory, přání a potřeby. Opakovaně tak zaznívalo přání mít možnost se k věcem projednávaným na obci vyjádřit, například na veřejných setkáních, která by byla cíleně pořádána obcí za účelem diskutovat s obyvateli dolní části Větrní. Město a Agentura by se tedy měly více zaměřit na informovanost obyvatel sociálně vyloučené lokality a zjišťování jejich potřeby a názorů na plánovaná opatření

Shrnutí

- za jeden z největších problémů považují respondenti z řad sociálně vyloučených obyvatel nedostatečné možnosti pro volnočasové aktivity dětí a mládeže, v dolní části obce velmi postrádají hřiště či sportoviště a místo pro organizované setkávání dětí
- respondenti si stěžovali na obtíže při návštěvě koupaliště, bazénu a hřiště v horní části obce, pramenící z diskriminace Romů
- záměry vybudovat hřiště a centrum sociálních a volnočasových služeb v dolní části obce by velmi uvítali
- dotazovaní opakovaně potvrzovali přetrvávající symbolickou i prostorovou segregaci obyvatel sociálně vyloučené lokality
- druhým nejakcentovanějším problémem obyvatel Větrní je vysoká nezaměstnanost a diskriminace Romů při výběru z uchazečů o zaměstnání
- veřejnou službu hodnotili dotázaní z řad sociálně vyloučených obyvatel pozitivně, zejména z důvodu viditelných výsledků v podobě vyčistění a zvelebení jimi obývaných míst, shodovali se také na tom, že by měla být rozšířena, kritizovali však absenci jakéhokoli finančního ohodnocení této práce
- v oblasti bezpečnosti vyjadřovali obyvatelé dolní části obce obavy z frekventované dopravy v ulici Rožmberská, která není pod dohledem policie a kde řidiči často překračují maximální povolenou rychlost
- změny k lepšímu v obci nikdo za poslední dobu nezaznamenal, naopak se obyvatelé dolní části Větrní domnívají, že pro ně obec nic nedělá, tento pocit je ještě umocněn nedostatečnou informovaností ze strany obce
- město a Agentura by se měly více zaměřit na informovanost obyvatel sociálně vyloučené lokality a zjišťování jejich potřeby a názorů na plánovaná opatření

12. Hodnocení dosavadní spolupráce s Agenturou z pohledu členů lokálního partnerství

Díky Agentuře došlo k **navázání spolupráce širokého spektra zainteresovaných subjektů**, které by se za běžných okolností takto společně nepotkávaly a nevznikl by tak prostor pro společné projednávání problémů obce a možností jejich řešení. Zároveň za doby činnosti lokálního partnerství došlo k posunu „v myšlení“ lokálních partnerů, kteří se vlivem působení Agentury blíže **seznámili s problematikou sociálního vyloučení**, dozvěděli se **nové poznatky a možnosti řešení problémů**, o kterých by jinak nevěděli nebo by o nich společně s dalšími partnery nehovořili. *„Začalo se přemýšlet nad věcmi, nad kterými by se dříve nepřemýšlelo. Takže já si myslím, že to smysl má.“*; *„Já mám pocit, že se tam o nich (problémech) před vstupem Agentury nikdy nijak otevřeně nemluvalo a zároveň už se vůbec nemluvalo o žádných i jenom návrzích řešení. Takže já tenhle posun vnímám jako obrovské přínos.“* Zároveň partneři hodnotí jako velký přínos Agentury **snahu projednávat a řešit problémy do hloubky a přinášet do obce stále nové nápady a informace**.

Současně s tím, do značné míry zásluhou publikace příspěvků lokálního konzultanta do Větrníku, došlo i k **určité změně klimatu v obci**, resp. k větší obeznamenosti veřejnosti s řešenou problematikou a tím i k jejímu většímu pochopení.

„Pan [jméno lokálního konzultanta] tam (do místního periodika, pozn.) píše velmi zajímavý články, který vypovídají o činnosti Agentury, perfektně ji prezentuje v těch médiích ... a začali lidi chápat konečně důvod, proč tu ta Agentura je.“

Obec též oceňuje **získání detailnějších informací o místních podmínkách sociálně vyloučených obyvatel**, které získala díky Agentuře a průzkumu, který si v obci Agentura za účelem vypracování situační analýzy zadala.

Lokální partneři se nicméně shodují na tom, že za doby působení Agentury **nedošlo k dosažení konkrétních, viditelných výsledků**, jejich **původní očekávání se tedy prozatím nedaří naplňovat**. Absence konkrétních výstupů má dokonce u některých lokálních partnerů za následek **oslabování jejich zájmu** o účast na setkáních lokálního partnerství, která pro ně z důvodu značné časové vytíženosti vlastními pracovními povinnostmi představuje určitou ztrátu času.

„Tam se pořád něco řeší, svolávají nás pořád na nějaký schůze, ale vlastně výsledek není. Výsledek je nějaký na papíře, nějaký ten plán a něco, že by mohlo být, ale ono to nemůže být, protože to nejde. A my prostě jsme právě trochu odtaziti v tudletu chvíli k tomu, protože to nepřináší žádný výsledek, faktický. A na to my nemáme čas chodit na schůze a poslouchat tam furt to samý.“

„Vina“ za tuto dosavadní absenci výsledků však není přisuzována Agentuře, ale již výše popsané nerozhodnosti a nezkušenosti obce v řešení problémů sociálního vyloučení (viz kapitola 10). Lze nicméně předpokládat, že k opětovnému zapojení těchto partnerů dojde ve chvíli, kdy bude dosaženo praktických výstupů či bude alespoň reálné je v dohledné době očekávat.

Dosažení alespoň nějakých reálných výsledků je přitom důležité nejen k znovuoobnovení aktivity partnerů, jejichž zájem již ochabl, ale též k udržení zájmu a motivace ostatních partnerů, u nichž **hrozí ztráta aktivity** v případě, že se v dohledné době činnost lokálního partnerství směrem k hmatatelným výstupům neposune.

„Ted' je jenom otázka, aby ta vůle neochabla, tak je potřeba, aby se aspoň jedna věc povedla. A pak se dá odpíchnout k těm dalším. Aby tam nepřišla potom skepse a úplná ztráta zájmu.“

Jeden z respondentů shrnul snahy Agentury a aktivitu města následovně: *„Můj pohled je takovej, že je dobře, že ta Agentura tam je, ale myslím si, že v současné době dělá až příliš mnoho, moc věcí jakoby navíc a aktivizuje se ve věcech, kdy už by měla nastoupit sama ta aktivita tý obce a ta snaha těch politiků. Prostě furt je někam musí jako dostrkávat, furt je někam směřovat, oni (zástupci obce) kdyby jakoby nebyli směřovaný, no tak to nechaj ležet prostě.“* Dá se tedy předpokládat, že v případě, že by Agentura v tuto chvíli spolupráci s městem ukončila, přestaly by se věci posouvat dál. Její **působení v obci je proto žádoucí** a pro zainteresované partnery, obec i sekundární cílovou skupinu bezesporu přínosné.

„Bez Agentury by se tam ty věci neřešily vůbec a samozřejmě ty problémy by se tam zhoršovaly.“

Ze strany obce je Agentuře do určité míry vytýkána **snaha o aplikaci jednotné metodiky** bez důkladnějšího zohlednění místních podmínek konkrétní obce se všemi jejími specifiky.

Původní očekávání obce, zejména týkající se zastavení migrace sociálně vyloučených obyvatel směrem do obce, především na soukromé ubytovny, prozatím nebyla naplněna, obec si však postupem času uvědomila, že takto závažný problém nezastaví ani Agentura, neboť je třeba komplexního řešení včetně legislativních změn. Týká se to především principu „parazitního“ fungování soukromých ubytoven a podpory jejich prosperování prostřednictvím proplácení nákladů na bydlení skrze dávky ze státního rozpočtu. K řešení tohoto nejzávažnějšího problému přitom nepomůže žádné z dosud připravovaných opatření typu terénní pracovník, asistent pedagoga či centrum sociálních a volnočasových služeb. *„Ten palčivej problém ... nám nevyřeší ani sociální, ani terénní pracovník, ani nám to nevyřeší tady já nevím drogovej streetworker, nevyřeší nám to ani nízkopráh a tak dál.“*

Celkové **hodnocení Agentury ze strany obce nicméně vyznívá jednoznačně pozitivně**: *„Agentura jako taková dělá tu svoji práci na jedničku.“*

Shrnutí

- navázání spolupráce s Agenturou hodnotí lokální partneři jednoznačně pozitivně, vyzdvihují především snahu projednávat a řešit problémy do hloubky a přinášet do obce stále nové nápady a informace a oceňují její zásluhu o navázání spolupráce širokého spektra zainteresovaných subjektů
- díky Agentuře se lokální partneři i široká veřejnost blíže seznámili s problematikou sociálního vyloučení a dozvěděli se nové poznatky a možnosti řešení problémů, došlo i k určité změně klimatu v obci

- původní očekávání se však prozatím nedaří naplnovat, což je do značné míry dáno absencí viditelných výsledků; ta se následně odráží v oslabování zájmu některých lokálních partnerů o účast na setkáních lokálního partnerství

13. Případová studie - zavádění asistenta pedagoga na Základní škole Větrní

13.1. Výchozí situace při vstupu Agentury do obce Větrní

Vzdělávání dětí ve Větrní a jeho spádovém obvodu zajišťuje Základní škola a Mateřská škola Větrní, spadající pod jedno ředitelství. K 1. září 2011 bylo ve škole zapsáno 330 dětí v 16 třídách, z nichž 70 bylo dle informací od zástupců školy romských. Děti vyučuje 21 učitelů. U žáků ze sociálně vyloučené lokality se škola potýká s problémem se školní docházkou a s tím souvisejícím vysokým počtem zameškaných hodin a s problémem nedostatečné domácí přípravy dětí vyplývajícím z celkového nezájmu rodičů o spolupráci se školou a vzdělání dětí vůbec. Zároveň u žáků nezdělaná dochází k předčasnému ukončení základní školní docházky dříve než v 9. ročníku, což vypovídá o poměrně častém neúspěchu dětí ve vzdělávacím procesu. Přesto ve škole v době zahájení činnosti Agentury v lokalitě **nebyly zavedeny žádné speciální programy ani inkluzivní nástroje zaměřené na děti se specifickými potřebami**, škola z důvodu nezájmu či odporu rodičů neorganizovala ani pravidelná doučování pro tyto děti. U dětí ze zkoumané lokality byl rovněž identifikován problém nezájmu o navazující střední vzdělání a jeho předčasného ukončení (podrobněji viz Situační analýza Větrní, 2011).

Škola má nicméně od roku 2010 zkušenost s prací dvou asistentů pedagoga pro děti se zdravotním postižením, kteří se ve škole osvědčili, s viditelnými pokroky (*„děti se přizpůsobily, kantoři se přizpůsobili, holčička je spokojená, pokroky jsou vidět“*). Oba asistenti jsou zaměstnanci školy, v současné době pracující na 0,7 úvazku, přičemž zčásti jsou financováni z rozpočtu kraje a zčásti z rozpočtu obce.

Na základě těchto zjištění bylo v situační analýze formulováno následující doporučení: „V oblasti vzdělávání se jeví jako vhodné zavedení inkluzivních nástrojů na místní základní škole, které by mohly předcházet neúspěchu dětí ve vzdělávacím procesu, jež je mimo jiné možné doložit častým předčasným ukončováním základní docházky v 8., případně i 7. ročníku. Kromě asistentů pedagoga určených pro zdravotně postižené děti by mohla být na škole zřízena pozice **asistenta pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním**. Při zprostředkování spolupráce mezi školou a rodinou, na jejíž „nefunkčnost“ a nezájem rodičů o vzdělávání dětí vůbec byly vznášeny výtky, by mohla sehrát roli buď externí nestátní nezisková organizace nebo terénní sociální pracovník pracující při škole či obecním úřadu, tj. za předpokladu zřízení této pozice. ...“ (Situační analýza Větrní, 2011).

Zástupci školy již v době realizace situační analýzy akcentovali ve vztahu k dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí potřebu terénního sociálního pracovníka, který by představoval jakéhosi prostředníka mezi školou a rodinou, od kterého by škola mohla získávat informace o situaci v rodině a domácím prostředí dětí. Zároveň zdůrazňovali, že je potřeba, aby tento člověk docházel a pracoval přímo v rodinách, nikoli aby působil na škole, neboť tam si s problémy dětí vzhledem k jejich počtům poradí sami pedagogové. *„Nějaký ten terénní pracovník, který by byl schopný docházet do těch rodin*

a určitým způsobem na ně působit... než aby tu byl teda přímo na škole, protože si myslím, že učitelky si s tím poradí. Nemáme takové počty, aby si s tím neporadily.“ (Situační analýza Větrní, 2011).

13.2. Podnikané kroky v rámci lokálního partnerství

Potřebu zavedení inkluzivních nástrojů na Základní škole a Mateřské škole Větrní, a to zejména zavedení asistentů pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním, identifikovala Agentura **již na začátku svého působení v obci**. Toto opatření bylo zahrnuto do prezentace priorit lokálního partnerství přednesené na 2. jednání lokálního partnerství a zároveň se jím od samého počátku, tedy od svého prvního jednání, zabývala pracovní skupina Sociální služby, vzdělávání a bezpečnost. Následně bylo implementováno i do SWOT analýzy schválené lokálním partnerstvím v únoru 2012.

Na 4. jednání pracovní skupiny Sociální služby, vzdělávání a bezpečnost konaném dne 13.3.2012, na němž byli přítomni kromě dalších lokálních partnerů též zástupci obce i ZŠ a MŠ Větrní, bylo věnováno tomuto opatření více prostoru. Byla zde prezentována strategie zřízení funkce asistenta pro žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí na ZŠ, ke které se rozpoutala širší diskuze, z níž vyplynula **potřeba pozvat do obce zástupce některé ze škol, kde tento asistent již funguje**, za účelem získání podrobnějších a především praktických informací o této pozici ještě před jejím zřízením. Tohoto úkolu se ujal lokální konzultant s tím, že v koordinaci s vedením školy zajistí prezentaci tohoto opatření na základní škole pro členy pedagogického sboru a další členy lokálního partnerství. Ředitel základní školy zároveň sdělil, že **zřízení funkce asistenta pedagoga musí být prodiskutováno v rámci učitelského sboru**. V následující diskusi bylo probíráno poslání asistenta pedagoga a náplň jeho práce a možnosti získání financí na zřízení a udržení této pracovní funkce.

Nad výběrem vhodné osoby k vykonávání této pozice by se měl domlouvat zřizovatel školy a její vedení, přičemž poradenskou roli při výběru by měla mít Agentura. Členové skupiny se rovněž shodli, že je vhodné kombinovat asistenci pedagoga a terénní práci na obci. Účastníci se dále shodli na tom, že pozice asistenta pedagoga by měla být obsazena v rámci **pilotního projektu** ještě v roce 2012 a v průběhu školního roku by měla být hodnocena. V případě, že se asistent osvědčí, bude počet asistentů pro děti se sociálním znevýhodněním na základní škole navýšen. Všechny krátkodobé i dlouhodobé **kroky v rámci této priority byly členy této pracovní skupiny přijaty bez výhrad**.¹

Následně bylo toto opatření zakomponováno do pracovní verze strategického plánu, jehož připomínkování před finalizací bylo věnováno celé 6. jednání obou pracovních skupin konané v květnu 2012. V současné pracovní verzi strategického plánu se předpokládá, že asistent pedagoga bude na škole působit od příštího roku.

Dne 14. 5. 2012 na se na Základní škole Větrní konal plánovaný **Wokshop** na téma Asistent pedagoga pro žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí, jehož se účastnili kromě lokálního konzultanta a lokálního asistenta též z lokálních partnerů zástupce Lacho Lav, dále zástupce Pedagogicko-

¹ podrobněji viz Zápis ze 4. Jednání pracovní skupiny – sociální služby, volný čas a bezpečí 13.3.2012; dostupné zde: <http://www.css.krumlov.cz/index.php?page=page&pid=228>

psychologické poradny a především ředitel Základní školy a mateřské školy Větrní a její učitelský sbor. Jako hosté byli pozváni zástupci Základní školy Nové Vráto a Základní školy J. Š. Baara, resp. sami asistenti pedagoga, kteří na těchto školách již působí a kteří zúčastněným představili praktické fungování tohoto institutu.

Na Základní škole Nové Vráto pracuje asistent pedagoga od počátku na plný úvazek a v rámci tohoto úvazku dochází i do rodin, kde řeší problémy v obdobném smyslu jako terénní pracovník a funguje tak především jako tzv. „most mezi školou a rodiči“. S žáky pracuje z části individuálně mimo výuku (a to s jednotlivci nebo malými skupinkami dětí) a z části přímo ve třídě, jako podpora učitele. Díky zavedení této pozice došlo ke snížení odlivu dětí do jiných základních škol, ke zlepšení komunikace mezi rodiči a školou a ke zlepšení práce dětí ve škole. Na Základní škole J. Š. Baara pracuje celkem 7 asistentů pedagoga, z toho 5 na celý úvazek a 2 na částečný, přičemž tato funkce funguje při škole již 7 let. Na dvouleté financování asistenta pedagoga získala škola finanční prostředky z projektu ESF. Obdobně jako na Základní škole Nové Vráto i zde pracují asistenti pedagoga s dětmi částečně individuálně, a to především při výuce těžších předmětů, které s nimi probírají pomaleji.

V rámci diskuze během workshopu se jednotliví účastníci, především z řad pedagogického sboru ZŠ Větrní, doptávali na konkrétní věci týkající se fungování této pozice a na způsoby jejího financování. Zároveň bylo diskutováno, kdo ve Větrní by tuto funkci mohl vykonávat, část učitelského sboru ZŠ Větrní přitom vyjádřila určité **pochybnosti o nalezení vhodného kandidáta na pozici asistenta pedagoga**. Současně část účastníků uvedla, že by při své práci spíše než asistenta pedagoga **potřebovala terénního pracovníka**, který by docházel přímo do rodin, kde by motivoval rodiče k větší spolupráci se školou. Z workshopu tedy vyplynulo, že **zavedení asistenta pedagoga na Základní škole Větrní má podporu části pedagogického sboru, druhá část se však k němu staví rezervovaně**. Bude nicméně záležet na rozhodnutí vedení školy a zřizovatele, zda tuto pozici skutečně zavede. Agentura přitom hodlá vést se školou za účelem podpory tohoto nástroje další jednání.

Na dosud poslední schůzce lokálního partnerství dne 1. 6. 2012 v rámci jednání ke strategickému plánu došli zástupci obce v diskuzi s ředitelem Základní školy k názoru, že asistenta pedagoga pro žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí **zkusí realizovat**, přičemž důležitým úkolem je přesvědčit učitelský sbor, aby si vzal funkci „za svou“. Z diskuze zároveň vyplynulo, že by bylo dobré zkusit funkci asistenta i v mateřské škole.

13.3. Současné postoje a poznatky lokálních partnerů k této problematice

V průběhu hloubkových rozhovorů s kompetentními činiteli realizovaných v rámci této evaluace na konci června 2012 bylo potvrzeno, že **lokální partneři včetně vedení obce se k tomuto opatření staví pozitivně**, shodují se nad smyslem, účelem a potřebností zřízení funkce asistenta pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním na místní základní škole a nikdo z lokálních partnerů tedy není proti. Jedná se přitom o zřízení **pouze jednoho pracovního místa**, přestože se dotazovaní shodují, že by bylo **zapotřebí asistentů více** („*Já si myslím, že jeden není dost, ale tam skutečně není vůle zatím dělat něco jiného, než formou pilotního projektu s jedním člověkem. Jinou vůli se nám tu dosáhnout nepodařilo.*“). Jsou si však vědomi, že vzhledem k nezkušenosti školy i obce s tímto nástrojem je

vhodné jeho **pilotní „odzkoušení“** v počtu pouze jednoho pracovního místa s případným výhledem na jeho rozšíření za předpokladu, že se osvědčí.

Respondenti z řad lokálních partnerů jsou si zároveň vědomi zásadního úskalí v zavedení tohoto nástroje, které představuje **nesouhlas některých učitelů**. Situace je stále taková, že část pedagogického sboru považuje toto opatření za prospěšné, část ovšem nikoliv, přičemž o opaku se tuto část prozatím nepodařilo přesvědčit. Důvodem těchto odmítavých postojů je dle některých názorů **obava** z nových, dosud neodzkoušených věcí, plynoucí z **neznalosti tohoto opatření**, a to i přes jeho přiblížení v praxi v rámci konaného workshopu. Jednat se může též o obavu z „práce navíc“ či ze **zasahování asistentů do výuky**, případně o obavu ze ztráty návaznosti dítěte na probíranou látku, pokud by s ním asistent pracoval zčásti individuálně. Zároveň se dle některých dotázaných jedná o určitou obrannou reakci učitelů obhajující vlastní práci a její „správné“ vykonávání („*mohou mít pocit, že tím, že říkáme, že je třeba asistenta pedagoga, že jako bysme jim říkali - vy neděláte všechno správně*“), resp. její **zvládnání bez pomoci někoho dalšího**. „*Spousta těch pedagogů si myslí, že vlastně s tou cílovou skupinou pracuje, pracuje s ní dobře a že je to nadbytečné*“.

Dle zástupců školy jsou tyto odmítavé postoje do určité míry ovlivněny také již dříve avizovanou **preferencí terénní práce v rodině**, neboť nejdůležitější je přístup rodiny ke vzdělání dětí a zapojení rodičů do domácí přípravy („asistent pomůže dítěti jen na chvíli“), a také nemožností ponechávat děti ve škole po skončení výuky (formou doučování), s čímž by nesouhlasili jejich rodiče. V neposlední řadě se může jednat o **finanční důvody**, tedy o představy učitelů, že finanční prostředky by spíše měly být určeny na platy učitelů jako motivační složka, nežli na zřizování dalších pracovních pozic. „*Tady jde o ten princip, že se státní peníze zase budou dávat do asistentů, místo aby se ty státní peníze předaly kantorům, kteří by potom byli i více motivováni sami pro tu práci jakoby navíc*“.

Pozitivní zkušenost s asistenty pedagoga pro děti se zdravotním postižením na názory a postoje zaměstnanců školy prozatím nemá vliv.

Respondenti z řad kompetentních činitelů v současné době věří, že k zavedení této pozice na škole dojde, ovšem nejednotní jsou v jeho časovém horizontu. Dle některých by to mělo být již v nadcházejícím školním roce, dle některých to „*bude trošku běh na delší míli*“. Konečné rozhodnutí je nicméně plně ponecháno na vedení školy, a to i ze strany jejího zřizovatele, kterému se tento nápad líbí. Vedení školy ovšem prozatím **není rozhodnuto, zda projekt na asistenta pedagoga v dohledné době podá či nikoliv**. Záležet přitom bude především na **zajištění souhlasu učitelského sboru**, který je, jak bylo výše podrobně popsáno, v tomto směru nejednotný. Zároveň bude do určité míry záležet na tom, jak se bude vyvíjet situace v oblasti zavedení pozice terénního pracovníka v obci, který je pro práci školy z jejího pohledu důležitější. Vliv na rozhodování vedení školy bude mít také výběr osoby, která by tuto funkci mohla vykonávat (její zkušenosti, vzdělání apod.), a v neposlední řadě též výhled na zajištění financování této pozice, resp. jeho výše. K tomu všemu je tedy zapotřebí získat další informace.

13.4. Hodnocení snah Agentury o zavedení tohoto opatření a výhledy od budoucna

Prvotní i další informace o možnosti zřízení funkce asistenta pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním na místní základní škole do lokálního partnerství vnesla Agentura pro sociální začleňování, resp. lokální konzultant, do té doby se o tomto nástroji neuvažovalo. **Snahu o zavedení tohoto opatření lze tedy jednoznačně přisuzovat Agentuře**, bez jejíž intervence by se dle výpovědí respondentů o tomto nástroji s největší pravděpodobností v obci ani uvažovat nezačalo. Ze strany Agentury došlo k poskytnutí potřebných informací jak lokálním partnerům, tak i pedagogickému sboru, a to především prostřednictvím workshopu, který byl dle jeho účastníků dobře zorganizován, obsahově vhodně nastaven a díky předání informací z praxe byl jednoznačným přínosem. Z výše uvedeného je zřejmé, že Agentura navrhovala zavedení tohoto nástroje na místní škole již od počátku svého působení v lokalitě, přičemž diskuze o něm v rámci lokálního partnerství vedla **průběžně, tedy po celou dobu až dosud**. Přes veškeré tyto snahy i jednoznačný souhlas všech lokálních partnerů je však **výhled do budoucna nejednoznačný**. Rozhodnutí o podání projektu i jeho vypracování je prozatím zcela ponecháno na vedení školy (a to i ze strany jejího zřizovatele), které má o tomto nástroji stále určité pochybnosti, přestože již dle některých dotázaných lokálních partnerů byly okamžiky, kdy se zdálo být jednoznačně přesvědčeno o jeho prospěšnosti. Tento **názor se však zatím stále vyvíjí**. Vzhledem k pochybnostem vedení a odmítavému postoji části pedagogického sboru, který je pravděpodobně do značné míry ovlivněn obavami plynoucími z neznalosti a nedostatku přesvědčivých informací, bude zapotřebí ze strany Agentury na toto téma i nadále vést jednání, přinášet další informace, opakovaně vysvětlovat přínosy tohoto opatření a opětovně se pokoušet změnit názory jeho „odpůrců“. *„Myslím, že je dobrý neustále permanentně vysvětlovat, né tlačit, ale pokoušet se to prosadit tak, aby minimálně všichni přijali tu myšlenku, že se to vyzkouší.“*

14. Závěry a doporučení

- Původním záměrem obec Větrní bylo navázat spolupráci s Agenturou společně s Českým Krumlovem, který však ve výběrovém řízení neuspěl. Vzhledem k omezeným personálním kapacitám obce Větrní a její značné propojenosti s Českým Krumlovem (institucionální záštita obce s rozšířenou působností, rodinné vazby obyvatel apod.) i vzhledem k faktu, že většina organizací zapojených do lokálního partnerství sídlí v Českém Krumlově, jevílo by se jako vhodnější a přínosnější navázání původní spolupráce s oběma obcemi najednou.
- Přihlášení obce iniciovalo její nejvyšší vedení, tedy starosta a místostarosta, souhlas se zahájením spolupráce s Agenturou panoval i v rámci zastupitelstva města. Po vstupu Agentury do lokality se začaly objevovat negativní odezvy z řad široké veřejnosti, dílem z důvodu nedostatku informací. Díky osvětové činnosti v podobě publikace článků lokálním konzultantem v místním periodiku je možné vnímat u veřejnosti pozitivní posun směrem k větší obeznamovanosti a pochopení řešené problematiky, čímž dochází i k určité změně klimatu v obci.
- Konkrétní podobu spolupráce s Agenturou si město na počátku nedovedlo představit a nedisponovalo ani žádnými praktickými zkušenostmi v této oblasti. Působení Agentury v obci tak naráží na nezkušenost obce v řešení problematiky sociálního vyloučení, nezkušenost s vypracováváním a podáváním projektů a nutnost seznamovat zástupce obce s navrhovanými opatřeními a způsoby jejich aplikace v praxi postupně a pozvolna.
- Prosazování navrhovaných opatření komplikují také omezené personální kapacity obecního úřadu a s tím související časová vytíženost jednotlivých osob, omezené finanční možnosti obce a obavy zástupců obce z negativních ohlasů veřejnosti a nedostatečné podpory zastupitelstva.
- Hlavní deklarovanou motivací Větrní k zahájení spolupráce s Agenturou byly zvyšující se počty nově příchozích Romů, kteří se do obce stěhují na soukromé ubytovny, a snaha o zastavení této nežádoucí imigrace. Tato původní očekávání obce se však nepodařilo naplnit, neboť se jedná o velmi závažný problém vyžadující dlouhodobé a komplexní řešení. V současnosti deklarovaná motivace se nicméně liší od motivace uvedené v přihlášce ke spolupráci.
- Provedená evaluace zakládá pochybnost o vhodnosti výběru obce Větrní ke spolupráci s Agenturou. Ta se nicméně lépe projeví v budoucnu, spolu s dalším vývojem v procesu strategického plánování a především (ne)uplatňováním konkrétních opatření v praxi. Doporučení: Vzhledem k budoucím finančním a personálním nákladům na spolupráci by proto bylo při výběru obcí ke spolupráci s Agenturou vhodné realizovat mezi uchazeči předvýzkum primárně zaměřený na to, zda v lokalitě existuje prostor pro konkrétní intervenci Agentury a důsledně testovat ochotu města ke spolupráci tak, jak se reálně jeví. Vyhodnotit, zda politické a úřednické struktury města jsou skutečně připraveny práci partnerství věnovat potřebné zdroje a neočekávají, že výkonnou složkou partnerství bude toliko Agentura samotná.
- Původní očekávání ostatních lokálních partnerů se také prozatím nedaří naplňovat, což je do značné míry dáno absencí viditelných výsledků. To se následně odráží v oslabování zájmu

některých partnerů o účast na setkáních lokálního partnerství. Dá se nicméně předpokládat, že v případě dosažení některých konkrétních výstupů se jejich zájem může opět aktivizovat.

- Lokální partnerství obce Větrní se podařilo sestavit rychle a úspěšně a jsou do něj zapojeny všechny klíčové instituce, které byly na začátku osloveny. Pracovní skupiny od samého počátku systematicky pracovaly na strategickém plánu, s vědomím konkrétních priorit a vizí. Dosud však byla vytvořena pouze pracovní verze strategického plánu, nad níž se stále diskutuje, nedošlo tedy k naplnění původního časového harmonogramu. Postupem času přitom dochází ke snižování původního velmi vysokého počtu priorit (vzhledem k velikosti obce), neboť některé přesahují možnosti obce. Doporučení: Strategický plán by tedy neměl být pojímán příliš široce, ale měl by být kladen důraz především na realizovatelnost navrhovaných opatření. Zároveň by měl být plán postaven na maximální míře zapojení jednotlivých partnerů včetně určení jejich dílčích odpovědností.
- Komplikace a časové zdržení při projednávání navrhovaných opatření představovala neúčast relevantních zástupců obce na setkáních některých pracovních skupin. Doporučení: Agentura by proto měla důsledně trvat na aktivním zapojení zástupců vedení obce do lokálního partnerství a pracovních skupin.
- Jediným, za dosavadní činnosti lokálního partnerství zavedeným opatřením je veřejná služba, dosud nebyly zpracovány a podány žádné projektové žádosti. Nejvíce pozornosti lokálního partnerství bylo přitom upřeno na záměr zřídit Centrum sociálních a volnočasových služeb, které se vzhledem k potřebám sociálně vyloučených obyvatel i nedostatečnému pokrytí lokality sociálními službami a absenci jakéhokoli zázemí pro jejich činnost jeví jako velmi potřebné. Dosud se však nenašly vhodné prostory pro realizaci tohoto projektu, jeho podání v dohledné době se tedy jeví jako nereálné. U dalších diskutovaných opatření (asistent prevence kriminality, asistent pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním) se rovněž prozatím nepodařilo nalézt konsensus. Zásadním identifikovaným problémem lokálního partnerství Větrní je tedy dosavadní absence konkrétních výstupů. Doporučení: Při zahájení spolupráce Agentury s městem by měly být vždy identifikovány potenciální oblasti ad hoc intervence, která bude paralelně provázet proces strategického plánování, zvláště pokud se jedná o opatření, která nejsou závislá na finančních zdrojích, ale jedná se spíše o změnu přemýšlení, pravidel v konkrétním městě.
- Prosazování integrační politiky v obci Větrní do značné míry komplikuje přetrvávající tradiční prostorové i symbolické rozdělení obce na horní část, obývanou převážně majoritní populací, a dolní, sociálně vyloučenou část, obývanou až na drobné výjimky Romy, přičemž toto rozdělení není vůle jakkoli měnit a obec ho nevnímá jako problém. Doporučení: Na tuto oblast by proto měla Agentura zaměřit při své intervenci v obci více pozornosti.
- Doporučení: Město a Agentura by se měly více zaměřit na informovanost obyvatel sociálně vyloučené lokality a zjišťování jejich potřeby a názorů na plánovaná opatření.